

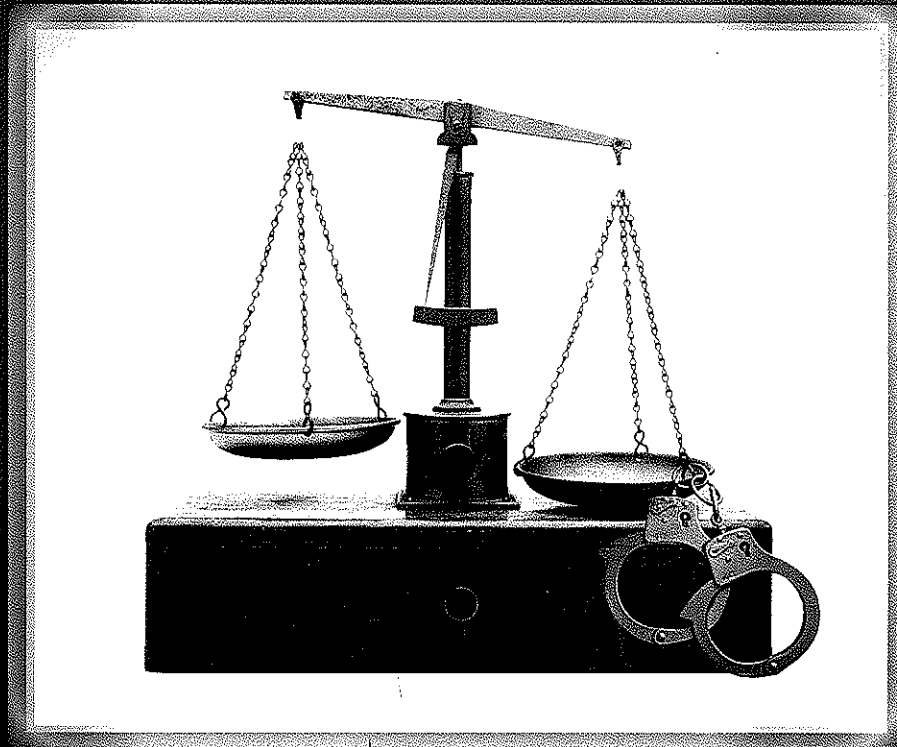
Agencia pentru Susținerea Învățământului Juridic
și a Organelor de Drept "EX LEGE"

Mihail Avram

Victor Zaharia

Raport de cercetare statistică

Respectarea drepturilor omului
de către judecătorii de instrucție
la aplicarea arestării preventive

Această lucrare a fost editată cu sprijinul Fundației SOROS Moldova,
care nu subscrie și nu răspunde pentru conținutul acestei publicații

Chișinău 2007

CZU 311.21:343.126(047)

A 95

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Avram, Mihail

Respectarea drepturilor omului de către judecătorii de instrucție la aplicarea arestării preventive: Raport de cercetare statistică / Mihail Avram, Victor Zaharia; Agenția pentru Susținerea Învățămîntului Juridic și a Organelor de Drept "EX LEGE". – Ch. : "Bons Offices" S.R.L., 2007. – 56 p.

ISBN 978-9975-80-111-9

300 ex.

Redactare: Adriana Nazarciuc

Design și macheta: Ghenadie Pascari, Mihai Sava

ISBN 978-9975-80-111-9

Cuprins

Introducere	4
Capitolul I. Scopul și metodologia de colectare și prelucrare a datelor	5
Capitolul II. Rezultate. Prezentarea analitică a datelor acumulate de colectori	7
Capitolul III. Rezultate. Prezentarea analitică a datelor acumulate de judecătoria de instrucție	41
Concluzii, recomandări	56

INTRODUCERE

Pe parcursul anului 2006, Agenția pentru Susținerea Învățământului Juridic și a Organelor de Drept „EX LEGE” în parteneriat cu Consiliul Superior al Magistraturii și Curtea Supremă de Justiție, cu susținerea Fundației SOROS-Moldova, a desfășurat proiectul „Respectarea drepturilor omului de către judecătorii de instrucție la aplicarea arestului preventiv”.

În scopul implementării proiectului în cauză a fost adoptată Hotărârea nr. 45/5 din 28 februarie 2006 a Consiliului Superior al Magistraturii „Cu privire la aprobarea Programului de acțiuni cu judecătorii de instrucție la aplicarea arestului preventiv în cadrul proiectului „Respectarea drepturilor omului de către judecătorii de instrucție la aplicarea arestului preventiv”.

Una din activitățile de bază pentru realizarea proiectului menționat a constat în monitorizarea și evaluarea aplicării arestării preventive. Monitorizarea a implicat analiza statistică efectuată în baza studiului dosarelor penale în care s-a aplicat arestarea preventivă pe parcursul anului 2005 și în care hotărârile pronunțate au devenit definitive.

Au fost analizați indicatorii precum condițiile și legalitatea aplicării arestării preventive, motivele eliberării mandatului de arestare, categoriile de persoane față de care au fost aplicate și consecințele aplicării neîntemeiate a arestului preventiv, căile de atac al încheierilor judecătorului de instrucție cu privire la aplicarea arestării preventive sau respingerii demersurilor organelor de urmărire penală și rezultatele instanțelor ierarhic superioare cu referire la legalitatea aplicării acestei măsuri preventive excepționale.

Au fost supuse analizei datele statistice și argumentele invocate în favoarea admiterii sau respingerii mandatului de arest etc. în majoritatea judecătoriile din țară.

Totodată s-a efectuat o cercetare analitică mai profundă în baza datelor statistice colectate din arhivele instanțelor de fond Centru, Ciocana, Buiucani, Rîșcani și Botanica mun. Chișinău, Bălți, Cahul, Ungheni, Ialoveni, Hîncești, Căușeni, Călărași, Orhei.

Pentru acumularea datelor necesare s-a propus îndeplinirea Chestionarului pentru colectării de date statistice din instanțele de judecată în care au fost incluse date statistice colectate din dosarele penale în care s-au înaintat demersurile cu privire la aplicarea arestării preventive și Chestionarului pentru judecătorii de instrucție în care au fost incluse informații prezentate nemijlocit de judecătorii de instrucție.

În baza cercetărilor efectuate, experții au făcut anumite concluzii, care pot avea o relevanță pozitivă pentru persoanele interesate în perfecționarea cadrului juridic și a activității organelor competente în procesul de aplicare a arestării preventive și asigurării respectării legalității, drepturilor și libertăților persoanei atrase la răspundere penală.

CAPITOLUL I.

Scopul și metodologia de colectare și prelucrare a datelor

1. Scopul cercetării

Scopul cercetării: acumularea datelor statistice cu privire la procedura de aplicare a măsurii preventive – arestarea persoanei bănuite sau învinuite în comiterea infracțiunilor, pentru verificarea condițiilor de asigurare a respectării standardelor privind drepturile omului de către judecătorii de instrucție în procesul de aplicare a acestei măsuri preventive excepționale.

2. Metodologia de colectare și prelucrare a datelor

În cadrul cercetării a fost utilizată metoda de acumulare a informației din judecătorii indicate prin îndeplinirea chestionarelor pentru colectarea de date statistice de către colectorii desemnați special și a chestionarelor pentru judecătorii de instrucție, care nemijlocit au prezentat răspuns la chestiunile vizate.

Chestionarele au fost pregătite de experții Agenției „EX LEGE” și aprobate la ședința de lucru a Consiliului Superior al Magistraturii din 28 februarie 2006.

Persoanele responsabile de colectarea datelor statistice au fost inițiați în esența proiectului desfășurat de Agenția „EX LEGE” și instruiți preventiv cu privire la modul de studiere a dosarelor depozitate în arhiva judecătorilor și acumulare a datelor necesare.

Chestionarele pentru judecătorii de instrucție au fost expediate în toate judecătoriile în care la acel moment funcționau judecătorii de instrucție. Magistrații respectivi au îndeplinit de sinestător chestionarele respective pe care le-au remis pe adresa Agenției „EX LEGE” pentru efectuarea cercetării datelor acumulate.

În chestionarele pentru colectorii de date statistice din instanțele de judecată au fost incluse 23 de întrebări care urmăresc activitatea organului de urmărire penală (al ofițerului de urmărire penală și al procurorului), judecătorului de instrucție, instanței ierarhic superioare în ceea ce privește procedura de aplicare, prelungire, înlocuire, revocare sau încetare de drept a măsurii preventive, căile de atac al hotărârilor judecătorului de instrucție referitor la aplicarea sau refuzarea măsurii preventive nominalizate. La 19 întrebări au fost colectate date statistice, care dau răspunsuri relevante pentru chestiunile interesate.

De asemenea, în chestionarele pentru judecătorii de instrucție au fost propuse 29 întrebări. Judecătorii de instrucție au îndeplinit 41 chestionare, însă au fost prelucrate numai 38, în care era informație suficientă pentru a efectua analiza necesară. În chestionarele menționate au fost acumulate date relevante, care au permis acordarea răspunsurilor la 15 întrebări din cele 29 propuse de autorii proiectului indicat.

Au fost utilizate, totodată, datele cu privire la numărul de infracțiuni înregistrate pe parcursul anului 2005 incluse în Informația privind starea criminalității pe teritoriul Republicii Moldova timp de 12 luni ale anului 2005 și Informația Direcției de generalizare a practicii judiciare și analiză a statisticii judiciare a Curții Supreme de Justiție pentru anul 2005.

La chestionarele colectoarelor de date statistice din instanțele de judecată au fost anexate copiile: demersurilor reprezentanților organului de urmărire penală (al ofițerilor de urmărire penală sau al procurorilor) cu privire la solicitarea aplicării arestării preventive; încheierilor de eliberare sau respingere a măsurii arestării preventive, a mandatelor, a încheierilor de înlocuire, revocare, încetare de drept a măsurii preventive, de prelungire a termenului de arestare.

Chestionarele pentru colectarea de date statistice din instanțele de judecată, îndeplinite de către colectori, și chestionarele pentru judecătorii de instrucție au fost prezentate experților din domeniul respectiv, care au efectuat cercetările ulterioare.

Datele colectate în ambele categorii de chestionare au fost supuse prelucrării speciale prin metode matematice, prin intermediul programului SPSS, iar rezultatele căpătate au fost comentate ulterior din

punct de vedere al procedurii penale. În baza analizei datelor statistice au fost conchise anumite concluzii, care au fost expuse în capitolul respectiv.

În baza cercetărilor efectuate, experții au formulat anumite concluzii, care pot avea o relevanță pozitivă pentru persoanele interesate de perfecționarea cadrului juridic și a activității organelor competente în procesul de aplicare a arestării preventive și asigurării respectării legalității, drepturilor și libertăților persoanei trase la răspundere penală.

Notă: colecții de date statistice din judecătoriile indicate au fixat datele statistice în baza dosarelor, care la momentul respectiv s-au aflat la dispoziția lor, de aceea, informația prezentată acoperă aproximativ 80% din fondul statistic al instanțelor menționate pentru perioada anului 2005.

Judecătorii de instrucție au prezentat informația statistică relevantă aproximativ pentru 77,5% din fondul statistic al instanțelor judecătorești.

CAPITOLUL II.

Rezultate. Prezentarea analitică a datelor acumulate de colectori

Introducere. Rezultatele analizei datelor statistice colectate

S-a constatat că în perioada anului 2005 au fost înregistrate infracțiuni în:

1. mun. Chișinău – 9158 (sectoarele Ciocana –1439, Centru – 1715, Rîșcani – 2053, Botanica – 1882, Buiucani – 1952);
2. raionul Călărași – 413;
3. raionul Hîncești – 571;
4. raionul Ialoveni – 489;
5. raionul Orhei –556;
6. mun. Bălți – 1546;
7. raionul Ungheni – 626;
8. raionul Cahul – 803;
9. raionul Căușeni – 459;
10. în toate raioanele și sectoarele indicate: 14621.

Pentru realizarea scopurilor și obiectivelor propuse au fost colectate date statistice pentru a răspunde la următoarele chestiuni:

1. În perioada de referință, în câte cazuri organul de urmărire penală a înaintat demers pentru aplicarea arestării preventive:

În perioada anului 2005 a acționat redacția inițială a art. 307 CPP, potrivit căreia ofițerul de urmărire penală era abilitat cu dreptul de a înainta direct judecătorului de instrucție, fără acordul procurorului, demersuri cu privire la aplicarea arestării preventive în privința bănuțului.

Potrivit diagramei nr. 1 s-a constatat că în perioada de referință organul de urmărire penală a înaintat în adresa judecătorilor de instrucție 2343 demersuri în total.

Numărul cel mai mare de demersuri, în raport cu numărul de infracțiuni, au fost înaintate de către organul de urmărire penală din raionul Cahul: 348 și constituie 43,3% din numărul de infracțiuni înregistrat pe teritoriul acestui raion. De asemenea, un număr sporit de demersuri, în raport cu numărul de infracțiuni, a fost înaintat în raioanele Căușeni (31,2%), Ialoveni (29,4%).

Aceste date confirmă ipoteza potrivit căreia organele de urmărire penală din aceste raioane sunt mai mult influențate de convingerea că anume arestarea este măsura preventivă și soluția de bază cu caracter de constrângere procesuală prin care bănuțul sau învinuțitul este împiedicat să întreprindă măsuri negative asupra desfășurării normale a procesului penal și asigurării executării sentinței. Asemenea atitudine a organului de urmărire penală este o manifestare a tradiției anilor precedenți, când aplicarea arestării era admisă ca o normă, dar nu în calitate de măsură preventivă aleasă în cazuri excepționale.

Numărul cel mai mic de demersuri, în raport cu numărul de infracțiuni, au fost înaintate în sectorul Botanica din mun. Chișinău și constituie 6,1% din numărul total de infracțiuni înregistrate.

În sectoarele Rîșcani, Buiucani, Centru și raionul Hîncești a fost înaintat un număr mic de demersuri, corespunzător procentelor de 7,2%, 8,9%, 11,9% și 11,0% din numărul total de infracțiuni, exprimând tendința de a apela la măsura de arestare numai în cazuri excepționale.

Direct de ofițerul de urmărire penală în ordinea art. 307 CPP au fost înaintate 918 sau 39,2% din numărul total de demersuri. Cel mai mare număr de demersuri înaintat direct de către ofițerii de urmărire penală a fost înregistrat, de asemenea, în raionul Cahul - 269 - și constituie 33,5% din numărul total de infracțiuni, iar cel mai mic număr de demersuri înaintat direct de ofițerii de urmărire penală a fost în sectorul Centru - 24 - sau 1,4 % din numărul total de infracțiuni.

Diagrama nr. 1 reflectă distribuția comparativă a numărului demersurilor înaintate de ofițerii de urmărire penală, comparativ cu numărul total de demersuri înaintat de organul de urmărire penală din raioanele și sectoarele indicate. Amplasarea datelor respective este haotică, fără nici o linie de legătură, nu s-a stabilit nici o legitate între indicii analizați, iar această situație denotă faptul că norma din art. 307 CPP, în redacția inițială, nu corespundea pe deplin cadrului juridic procesual-penal referitor la

aplicarea față de bănuît a arestării preventive la demersul direct al ofițerului de urmărire penală. Prin urmare, prin Legea nr. 264-XVI din 28.07.2006, în vigoare din 03.11.2006, norma respectivă a fost perfecționată și stipulează că numai procurorul a fost abilitat cu dreptul de a înainta demersul pentru alegerea arestării preventive în privința bănuîtului.

În ordinea art. 308 CPP, de către procuror au fost înaintate 1132 sau 48,3%, în altă ordine – 293 (12,5%) din numărul total de demersuri.

Potrivit datelor din diagrama nr. 1, cele mai multe demersuri au fost înaintate de procurorii din raionul Cahul (în 180 cazuri) și cel mai mic număr, de către procurorii din raionul Hîncești, care s-au implicat în procedura de arestare preventivă în numai 10 cazuri.

Cu toate acestea, datele din diagrama indicată confirmă faptul că în activitatea procurorilor în această privință s-a constituit o legitate prin păstrarea corelației între numărul total de demersuri și numărul de demersuri înaintat de procuror. Curba extremelor, care reprezintă numărul total de demersuri, este similară curbei extremelor care reprezintă numărul demersurilor susținute de procurori, iar acest rezultat exprimă legitate, conform căreia norma din art. 308 CPP este cu mult mai perfecționată și corespunde cadrului juridic procesual-penal, confirmă una din cerințele de bază ale noii legislații procesual-penale, potrivit căreia procurorul este conducătorul procesului de efectuare a urmăririi penale.

Prezentarea grafică a datelor atribuite la punctul nr. 1

	Media	Mediana	Std. deviation	Minimum	Maximum	Nr. de judec.
în total	180	144	90.83	63	348	13
direct de ofițerul de urmărire penală în ordinea art. 307 CPP în privința bănuîtului	83	70	76.83	7	269	11
la demersul procurorului în ordinea art. 308 CPP în privința învinuitului	94	94	53,11	10	180	12
în altă ordine	147	147	61,52	103	190	2

Tabelul nr. 1

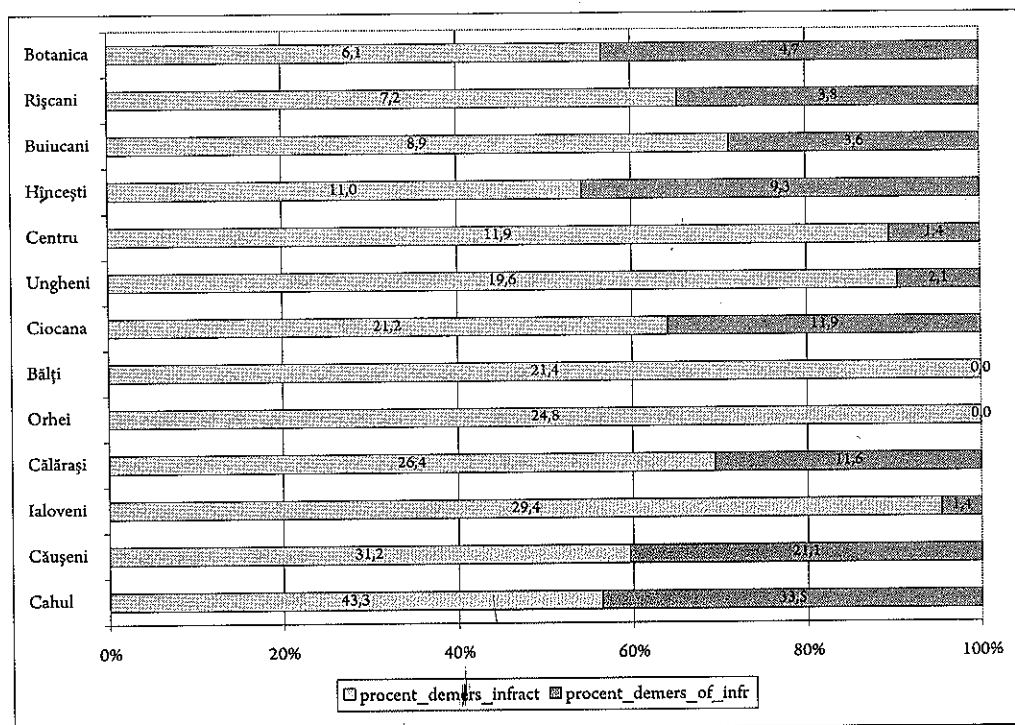
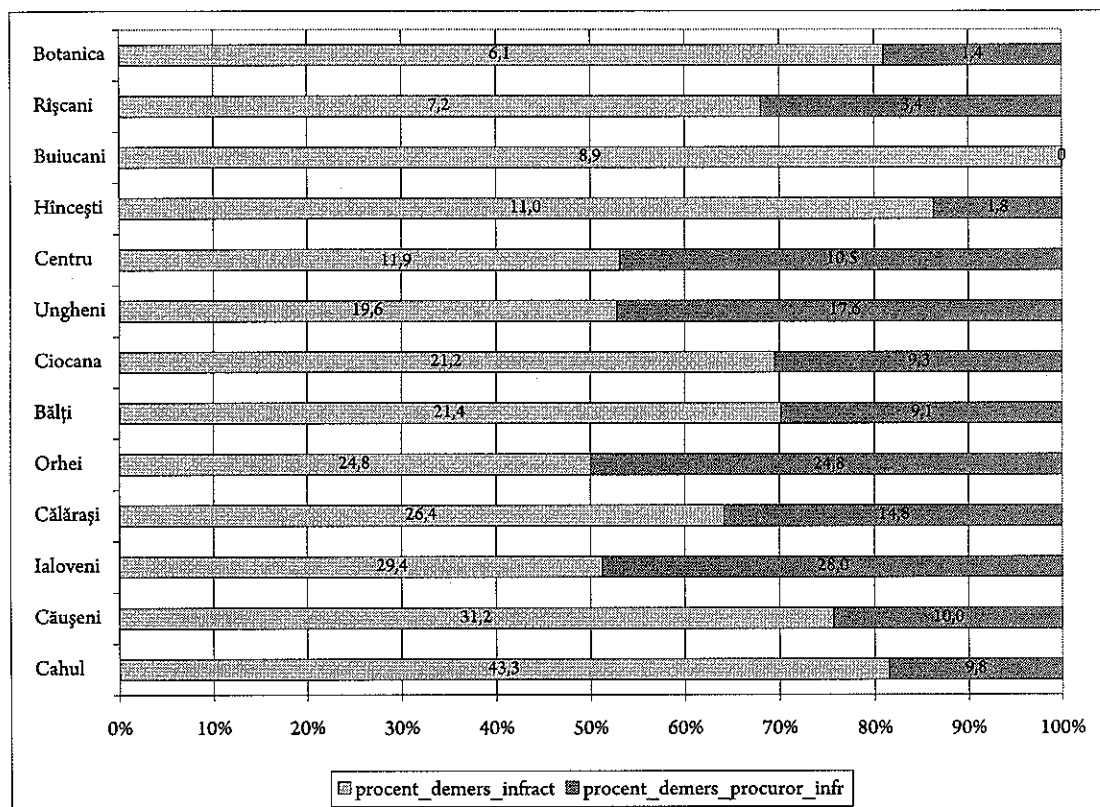

Diagrama 1. Distribuția procentului demersurilor totale pentru arest preventiv calculat din numărul total de infracțiuni și distribuția procentului demersurilor înaintate de ofițerul de urmărire penală raportate la numărul total de infracțiuni.

Diagrama 2. Distribuția procentului demersurilor totale pentru arest preventiv calculat din numărul total de infracțiuni și distribuția procentului demersurilor înaintate de procuror raportate la numărul total de infracțiuni.

	Procent demersuri total înaintate raportate la numărul total de infracțiuni	Procent demersuri înaintate de ofițerul de urmărire penală raportate la numărul total de infracțiuni	Procent demersuri înaintate de procuror raportate la numărul total de infracțiuni
Cahul	43,3	33,5	9,8
Causeni	31,2	21,1	10,0
Ialoveni	29,4	1,4	28,0
Calarasi	26,4	11,6	14,8
Orhei	24,8	0,0	24,8
Balti	21,4	0,0	9,1
Ciocana	21,2	11,9	9,3
Ungheni	19,6	2,1	17,6
Centru	11,9	1,4	10,5
Hincesti	11,0	9,3	1,8
Buicani	8,9	3,6	0
Riscani	7,2	3,8	3,4
Botanica	6,1	4,7	1,4

Tabelul nr. 2

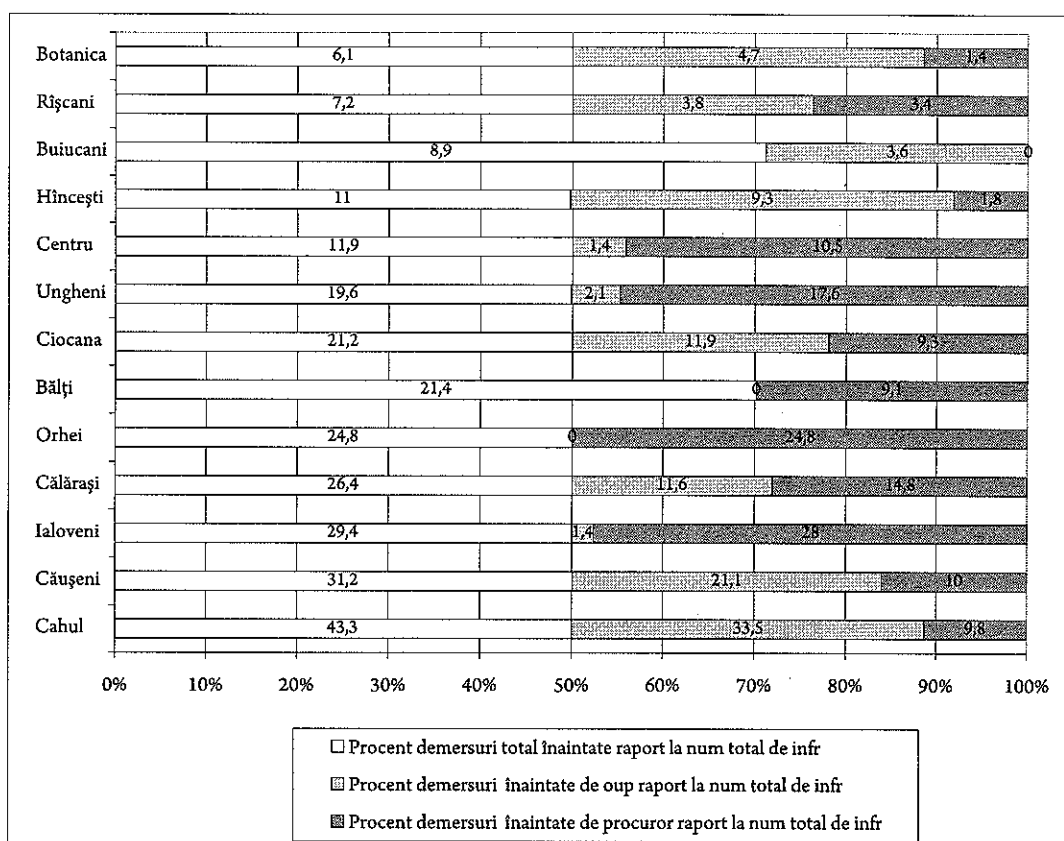

Diagrama nr. 3

	suma
în total	2343
direct de ofițerul de urmărire penală în ordinea art. 307 CPP în privința bănuțitului	918
la demersul procurorului în ordinea art. 308 CPP în privința învinuitului	1132
în altă ordine	293

Tabelul nr. 3

2. În câte cazuri judecătorul de instrucție a autorizat arestarea preventivă. Temeiurile invocate

Pentru a explica esența punctului nr. 2 au fost colectate date cu privire la numărul de cazuri de autorizare a arestării preventive. S-a constatat că în perioada de referință judecătorii de instrucție au acceptat aplicarea arestării preventive în 1848 cazuri sau 79% din numărul total de 2343 demersuri înaintate de către organul de urmărire penală.

Din diferite motive au fost respinse 495 demersuri, ceea ce constituie 21,0% din numărul total de 2343 demersuri.

Raportul dintre numărul de demersuri înaintate în fiecare instanță de judecată și numărul mandatelelor de arest eliberate de judecătorii de instrucție se conturează în felul următor:

- 1) sect. Rișcani, mun. Chișinău (139), constituie 94,6% din numărul total de demersuri înaintate;
- 2) raionul Orhei (128), reprezintă 92,7% din numărul total de demersuri înaintate;
- 3) sect. Centru, mun. Chișinău (170), reprezintă 83,3% din numărul total de demersuri înaintate;
- 4) mun. Bălți (289 cazuri), reprezintă 83,0% din numărul total de demersuri înaintate;
- 5) raionul Călărași (88), reprezintă 80,7% din numărul total de demersuri înaintate;
- 6) sect. Buiucați (139), reprezintă 80,3% din numărul total de demersuri înaintate;
- 7) raionul Ungheni (97), reprezintă 78,9% din numărul total de demersuri înaintate;
- 8) raionul Cahul (252 cazuri), reprezintă 76,1% din numărul total de demersuri înaintate;

- 9) sect. Botanica ((86), reprezintă 74, 8%, din numărul total de demersuri înaintate;
 10) raionul Hîncești (43), reprezintă 68,2% din numărul total de demersuri înaintate;
 11) raionul Ialoveni (98), reprezintă 68,0% din numărul total de demersuri înaintate;
 12) sect. Ciocana, mun. Chișinău (194) ceea ce reprezintă 63,6% din numărul total de demersuri.

Ponderea numărului de cazuri de aplicare a arestării preventive în raport cu numărul de demersuri de solicitare a acestei măsuri preventive excepționale este mare în toate sectoarele și raioanele supuse cercetării, media fiind de 79,5%.

Diferența vădită dintre numărul de demersuri admise de judecătorii de instrucție din sectorul Rîșcani, mun. Chișinău (94,6%), raionul Orhei (92,7%) și numărul de demersuri acceptate de judecătorii de instrucție din sectorul Ciocana, mun. Chișinău (63,6%), raionul Hîncești (51,8%) denotă faptul că legislația procesual-penală cu privire la alegerea măsurii preventive – arestarea – nu se aplică uniform pe tot teritoriul țării de către organele de urmărire penală și judecătorii de instrucție.

S-a cercetat acest procentaj și în raport cu numărul de infracțiuni înregistrate în sectoarele și raioanele menționate. Cel mai înalt indice de admitere a demersurilor cu privire la alegerea arestării preventive în privința bănușilor, învinușilor a fost constatat în raionul Cahul. Judecătorul de instrucție a ales arestarea preventivă în cazul a 252 de persoane, ce constituie 31,4% din numărul de infracțiuni înregistrat.

Cel mai mic număr de demersuri admis de judecătorul de instrucție a fost înregistrat în judecătoria Botanica, mun. Chișinău – 4,6%, fiind aleasă măsura preventivă în cazul a 86 de persoane.

Prin urmare, în acest coraport dintre numărul de infracțiuni înregistrate și numărul de demersuri admise de către judecătorul de instrucție confirmă faptul că legislația procesual-penală în domeniul respectiv nu este aplicabilă uniform pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

Cele menționate se demonstrează grafic prin tabelele nr. 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 și diagramele nr. 4, 5, 6.

Cercetând temeiurile invocate în demersurile organului de urmărire penală și în mandatele de arestare s-a constatat că temeiul cel mai des întâlnit „pentru a nu se ascunde de la organele de urmărire penală și instanța de judecată”, care a fost indicat în 1174 cazuri din cele 1848 demersuri admise de către judecătorii de instrucție. Pe locul doi s-a plasat folosirea temeiului „să nu împiedice stabilirea adevărului în procesul penal”, temei care a fost invocat în 1001 în contextul altor motive, dar în special cu cel indicat anterior. Temeiul „pentru a nu săvârși alte infracțiuni” nu a prezentat interes deosebit pentru organele de drept și judecătorii de instrucție și a fost menționat numai în 686 cazuri, evident în contextul altor temeiuri. Temeiul cel mai rar invocat rămâne „în scopul asigurării executării sentinței”, temei care a fost indicat numai în 392 mandate de arestare.

Aceste patru temeiuri sunt obligatorii, prevăzute cu strictete în art. 176 alin.(1) CPP.

Cu toate acestea, organul de urmărire penală și instanța de judecată au mai invocat alte temeiuri în 73 cazuri, care nu sunt prevăzute de legislația procesual-penală, dar care sunt folosite în practica acestor organe de drept. Toate aceste 73 temeiuri au fost menționate în demersuri și în mandatele de arestare numai în complex cu alte temeiuri, stipulate în art. 176 alin. (1) CPP, de aceea ele nu au avut influență determinantă asupra aplicării arestării preventive în privința persoanei.

În demersurile organelor de urmărire penală și în mandatele de arestare, temeiurile invocate nu sunt destul de argumentate în modul în care este prevăzut în practica Curții pentru Drepturile Omului a Consiliului European.

Prezentarea grafică la punctul nr. 2

	Media	Mediana	Std. Deviation	Minimum	Maximum	Nr.
Total	142	138	69.39	43	289	13
Pentru a nu se ascunde de organele de urmărire penală sau instanță	90	73	69.99	17	289	13
să nu împiedice stabilirea adevărului în procesul penal	77	49	73.71	3	289	13
Pentru a nu săvârși alte infracțiuni	53	33	73.79	2	289	13
în scopul asigurării executării sentinței	39	11	13.52	3	289	10
alte temeiuri neprevăzute de CPP	18	6	26.61	2	58	4

Tabelul nr. 4

Procente raportate la numărul total de infracțiuni:

	În total, arest	pentru a nu se eschiva de organele de urmărire penală sau instanță	pentru a nu împiedica stabilirea adevărului în procesul penal	pentru a nu săvârși alte infracțiuni	în scopul asigurării executării sentinței
Buiucani	7,1	6,8	6,0	3,1	0,4
Căușeni	25,1	15,9	7,0	8,3	0,0
Ialoveni	20,0	6,1	5,1	2,2	4,9
Orhei	23,0	8,5	7,4	5,9	2,2
Hîncești	7,5	3,0	0,5	3,5	0,5
Călărași	21,3	16,0	11,9	5,1	1,5
Ungheni	15,5	7,5	6,2	3,5	1,8
Cahul	31,4	15,4	15,7	0,2	0,0
Centru	9,9	5,4	2,4	2,1	0,0
Ciocana	13,5	5,4	5,1	1,9	1,1
Rișcani	6,8	6,1	5,2	3,8	0,7
Bălți	18,7	18,7	18,7	18,7	18,7
Botanica	4,6	2,9	3,1	2,6	0,5

Tabelul nr. 5

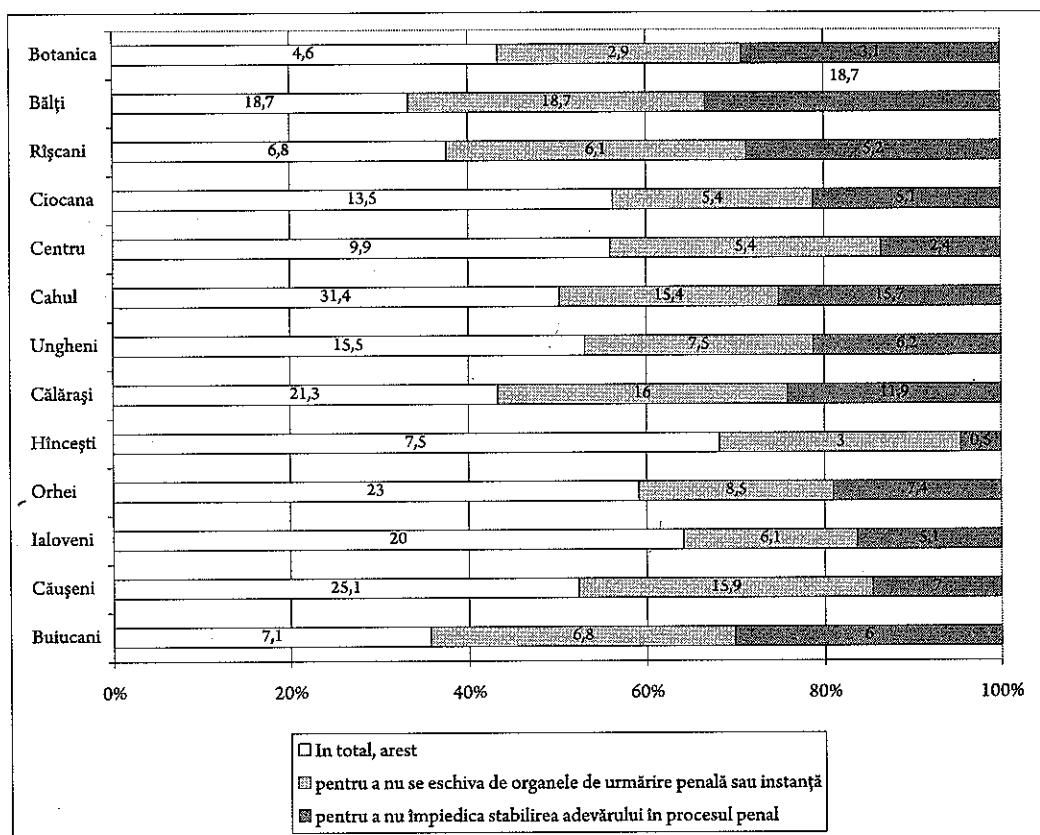

Diagrama nr. 4

Procente calculate din totalul arestului autorizat:

	pentru a nu se eschiva de organele de urmărire penală sau instanță	pentru a nu împiedica stabilirea adevărului în procesul penal	pentru a nu săvârși alte infracțiuni	în scopul asigurării executării sentinței
Buiucani	95,7	84,9	43,9	5,0
Căușeni	63,5	27,8	33,0	0,0

Ialoveni	30,6	25,5	11,2	24,5
Orhei	36,7	32,0	25,8	9,4
Hîncești	39,5	7,0	46,5	7,0
Călărași	75,0	55,7	23,9	6,8
Ungheni	48,5	40,2	22,7	11,3
Cahul	49,2	50,0	0,8	0,0
Centru	54,1	24,7	21,2	0,0
Ciocana	39,7	37,6	14,4	8,2
Rîșcani	89,9	76,3	55,4	10,1
Bălți	100,0	100,0	100,0	100,0
Botanica	62,8	67,4	55,8	11,6

Tabelul nr. 6

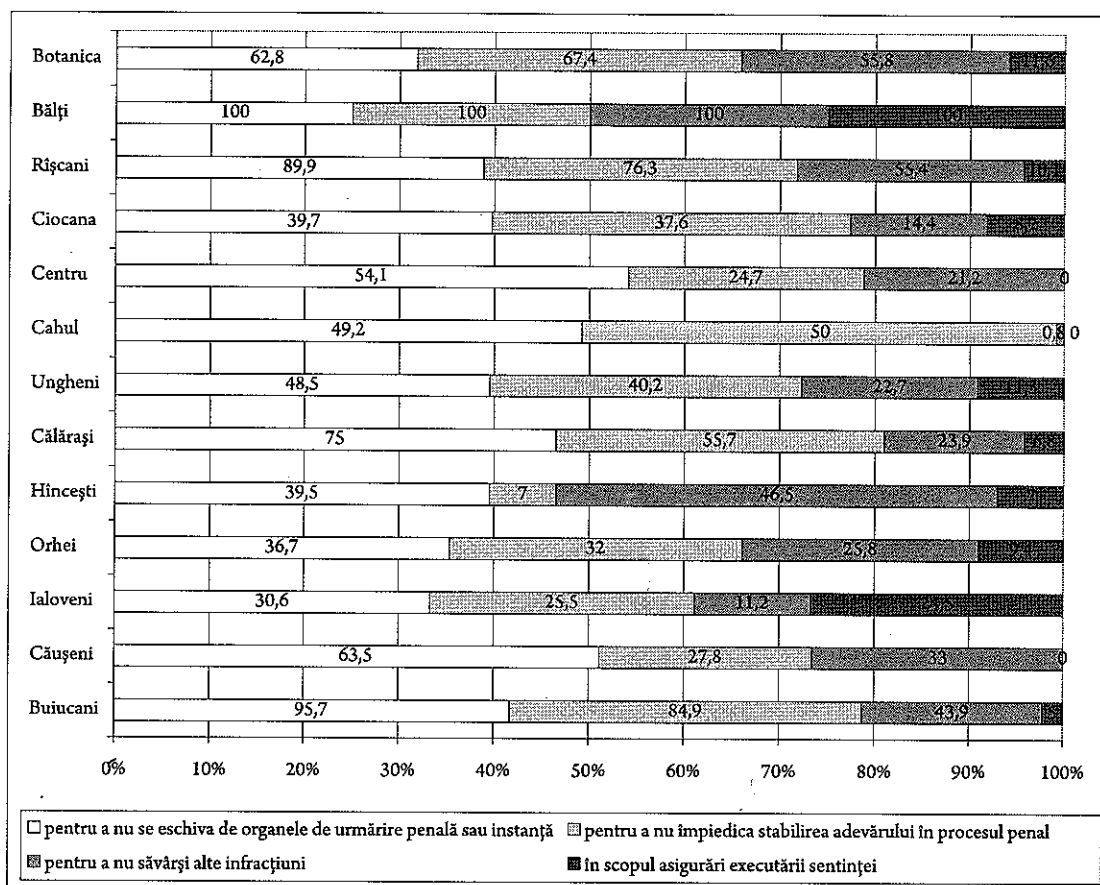

Diagrama nr. 5

Procente calculate din totalul celor inaintate:

	pentru a nu se eschiva de organele de urmărire penală sau instanță	pentru a nu împiedica stabilirea adevărului în procesul penal	pentru a nu săvârși alte infracțiuni	în scopul asigurării executării sentinței
Buiucani	76,9	68,2	35,3	4,0
Căușeni	51,0	22,4	26,6	0,0
Ialoveni	20,8	17,4	7,6	16,7
Orhei	34,1	29,7	23,9	8,7
Hîncești	27,0	4,8	31,7	4,8
Călărași	60,6	45,0	19,3	5,5
Ungheni	38,2	31,7	17,9	8,9
Cahul	35,6	36,2	0,6	0,0

Centru	45,1	20,6	17,6	0,0
Ciocana	25,2	23,9	9,2	5,2
Rișcani	85,0	72,1	52,4	9,5
Bălți	87,3	87,3	87,3	87,3
Botanica	47,0	50,4	41,7	8,7

Tabelul nr. 7

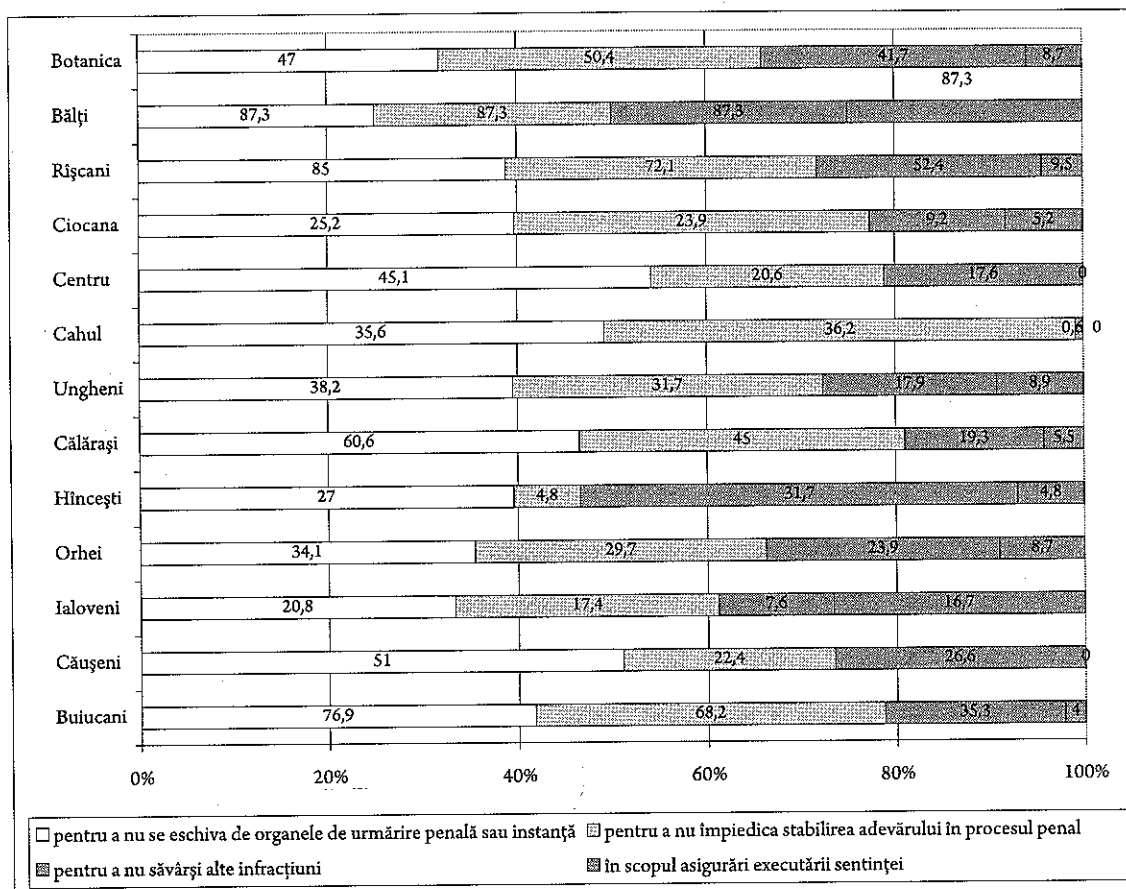

Diagrama nr. 6

	Suma
Total	1848
pentru a nu se eschiva de organele de urmărire penală sau instanță	1174
pentru a nu împiedica stabilirea adevărului în procesul penal	1001
pentru a nu săvârși alte infracțiuni	686
în scopul asigurării executării sentinței	392
alte temeuri neprevăzute de CPP	73

Tabelul nr. 8

3. În câte cazuri judecătorul de instrucție a autorizat arestarea preventivă în privința persoanelor de sex feminine, inclusiv minore; persoanelor minore, inclusiv în categoria de vârstă 14-16 ani; persoanelor în vârstă (de la 60 ani); persoanelor bolnave; persoanelor aflate pentru prima dată sub urmărire penală; persoanelor cu anticidente penale; altor categorii de persoane.

Pentru a găsi soluția la această chestiune au fost acumulate date statistice cu privire la eliberarea mandatelor de arestare în privința persoanelor de sex feminin, inclusiv minore; persoanelor minore, inclusiv cu vârstă de la 14-16 ani; persoanelor în vârstă (de la 60 ani); persoanelor bolnave; persoanelor

află pentru prima dată sub urmărire penală; persoanelor cu antecedente penale și altor categorii de persoane.

Rezultatele cercetării datelor statistice sunt expuse în tabelele nr. 9 și nr. 10.

Comparând datele indicate în raport cu numărul de infracțiuni înregistrate în sectoarele municipiului și raioanele respective s-a stabilit că în cazul persoanelor de sex feminin, cel mai mic indice referitor la admiterea demersurilor privind aplicarea arestării a fost constatat în sectorul Rîșcani, mun. Chișinău (0,3%) și în raionul Hîncești (0,4%), iar cel mai înalt indice a fost constatat în mun. Bălți (1,9%), sectorul Ciocana, mun. Chișinău (1,8%) și raionul Cahul (1,5%).

Prin urmare, datele statistice indică faptul că la aplicarea arestării preventive în cazul persoanelor de sex feminin nu are nici o relevanță dacă este un sector urban sau un sector rural.

În privința persoanelor minore, cel mai mic indice a fost stabilit în sectoarele mun. Chișinău: Centru (0,1%), Buiucani (0,1%) și Botanica (0,2%), iar cel mai mare indice a fost înregistrat în raioanele Cahul (3,1%), Ialoveni (2,2%) și Căușeni (1,7%).

Aceste date conduc la concluzia că în sectoarele urbane se aplică arestarea preventivă în cazul unui număr mic de minori, pe când în raioanele sătești acest număr este mai mare.

Referitor la persoanele aflate pentru prima dată sub urmărire penală, cel mai mic indice a fost constatat în raionul Ungheni (0,8%) și sectoarele Rîșcani (1,6%), Botanica (1,8%), mun. Chișinău. Cel mai sporit indice a fost înregistrat în raioanele sătești Căușeni (18,1%), Călărași (12,6%) și Cahul (11,1%).

Acest raport dintre valorile minime ale indicilor constatate în sectoarele mun. Chișinău și valorile ridicate ale indicilor înregistrate în raioanele sătești s-a păstrat și în privința aplicării arestării preventive față de persoanele cu antecedente penale. Așadar, în privința acestei categorii de subiecți cel mai mic indice a fost constatat în sectoarele Buiucani (2,7%) și Botanica (2,8%) mun. Chișinău, iar cel mai mare număr de persoane cu antecedente penale au fost arestate în raioanele sătești Cahul (20,3%), Orhei (14,6%) și Călărași (14,0%).

Cele menționate sunt confirmate prin datele expuse în tabelul nr. 11 și în diagrama nr. 7.

În raport cu numărul de demersuri admise pentru aplicarea arestului în privința persoanelor de sex feminin, cel mai mic indice a fost constatat în raioanele Călărași (2,3%), Căușeni (3,5%) și Cahul (4,8%) și cel mai mare indice a fost înregistrat în sectoarele Botanica (16,3%) și Ciocana (13,4%), mun. Chișinău.

În privește persoanele minore, cel mai mic număr de mandate de arestare a fost eliberat în sectoarele Centru (1,2%) și Buiucani (1,4%) mun. Chișinău, iar cei mai mare număr de persoane minore au fost arestate în raioanele sătești Ialoveni (11,2%) și Cahul (9,9%).

În privința persoanelor care pentru prima dată au fost atrase la urmărire penală, numărul cel mai mic de persoane arestate s-a înregistrat în raionul Ungheni (5,2%), sectorul Rîșcani (23,0%) și în raionul Hîncești (27,9%), pe când cel mai mare număr de persoane arestate din categoria indicată s-a constatat în sec. Buiucani (61,2%) mun. Chișinău și raioanele sătești Căușeni (72,2%), Călărași (59,1%).

Cercetarea a constatat că cel mai mic indice de eliberare a mandatelor de arestare față de persoanele care anterior au comis infracțiuni a fost înregistrat în raionul Căușeni (25,2%) și sectorul Buiucani, mun. Chișinău (25,2%), pe când cel mai sporit procent a fost înregistrat în sectorul Rîșcani, mun. Chișinău (77,0%) și raionul Hîncești (72,1%).

Tabelul nr. 12, diagrama nr. 8.

În procesul cercetării s-a calculat și procentajul eliberării mandatelor de arestare în privința categoriilor de persoane indicate și în raport cu numărul total de demersuri înaintate de organul de urmărire penală judecătorului de instrucție pentru aplicarea acestei măsuri preventive.

S-a constatat că în privința persoanelor de sex feminin cel mai mic număr de demersuri a fost înaintat în raioanele sătești Călărași (1,8%) și Căușeni (2,8%), pe când cel mai mare număr de demersuri a fost înaintat de organele de urmărire penală din sectoarele mun. Chișinău Botanica, cu 12,2% și Centru, cu 9,8%.

Aceste date statistice denotă faptul că în sectoarele urbane tendința organelor de urmărire penală este influențată de necesitatea aplicării în privința femeilor care au săvârșit infracțiuni, măsura preventivă fiind arestarea.

Dacă analizăm datele cu privire la numărul de demersuri înaintate de organul de urmărire penală în privința minorilor, atunci constatăm că cel mai mic număr de demersuri a fost înregistrat în sectoarele Centru (1,0%) și Buiucani (1,2%), iar cel mai mare s-a înregistrat în raioanele Ialoveni (7,5%) și Cahul

(7,2%). Prin urmare, organele de urmărire penală din raioanele rurale sunt mai predispose ca în cazul minorilor să aplice măsura preventivă sub formă de arest.

În privința persoanelor care pentru prima dată au fost atrase în procesul de urmărire penală, cel mai mic indice a fost constatat în raionul Hîncești (19,0%) și în sectorul Rîșcani, mun. Chișinău (21,8%), pe când în raionul Căușeni (58,0%) și în sectorul Buiucani (49,1%) a fost înregistrat cel mai ridicat procentaj.

În ce privește numărul de demersuri înaintat de organul de urmărire penală în cazul persoanelor cu antecedente penale, cel mai mic procent a fost înregistrat în raionul Căușeni (20,3%) și în sectorul Buiucani (30,1%), iar cele mai multe demersuri au fost înaintate în sectorul Rîșcani (72,8%) și în Orhei (58,7%).

(Tabelul nr. 13, diagrama nr. 9)

Prezentarea grafică a datelor care se referă la pct. 3

	Media	Mediana	Std. deviation	Minimum	Maximum	Nr.
persoanelor de sex feminin	11	8	8.89	2	29	13
inclusiv minore	1-2	1	1.22	1	4	6
persoanelor minore	8	5	6.61	2	25	12
inclusiv cu vârsta între 14 și 16 ani	4	1-2	4.14	1	12	8
persoanelor în vârstă (de la 60 ani)	2	1	1.6	1	5	6
persoanelor bolnave	3	3	1.79	1	5	5
persoanelor aflate pentru prima dată sub urmărirea penală	60	52	35.5	5	125	13
persoanelor cu antecedente penale	80	68	44.52	29	163	12
altor categorii de persoane	7	3	8.38	1	21	5

Tabelul nr. 9

	suma
persoanelor de sex feminin	145
inclusiv minore	9
persoanelor minore	93
inclusiv cu vârsta între 14 și 16 ani	29
persoanelor în vârstă (de la 60 ani)	11
persoanelor bolnave	14
persoanelor aflate pentru prima dată sub urmărirea penală	783
persoanelor cu antecedente penale	962
altor categorii de persoane	37

Tabelul nr. 10

Procente raportate la numărul total de infracțiuni:

	persoanelor de sex feminin	persoanelor minore	persoane aflate pentru prima dată sub urmărirea penală	persoanelor cu antecedente penale
Buiucani	0,6	0,1	4,4	2,7
Căușeni	0,9	1,7	18,1	6,3
Ialoveni	1,0	2,2	9,0	11,0
Orhei	1,4	0,9	8,5	14,6
Hîncești	0,4	0,5	2,1	5,4
Călărași	0,5	0,7	12,6	14,0
Ungheni	0,8	0,0	0,8	0,0
Cahul	1,5	3,1	11,1	20,3
Centru	1,2	0,1	4,7	4,5
Ciocana	1,8	0,8	6,6	6,9
Rîșcani	0,3	0,3	1,6	5,2
Bălți	1,9	0,8	8,1	10,2
Botanica	0,7	0,2	1,8	2,8

Tabelul nr. 11

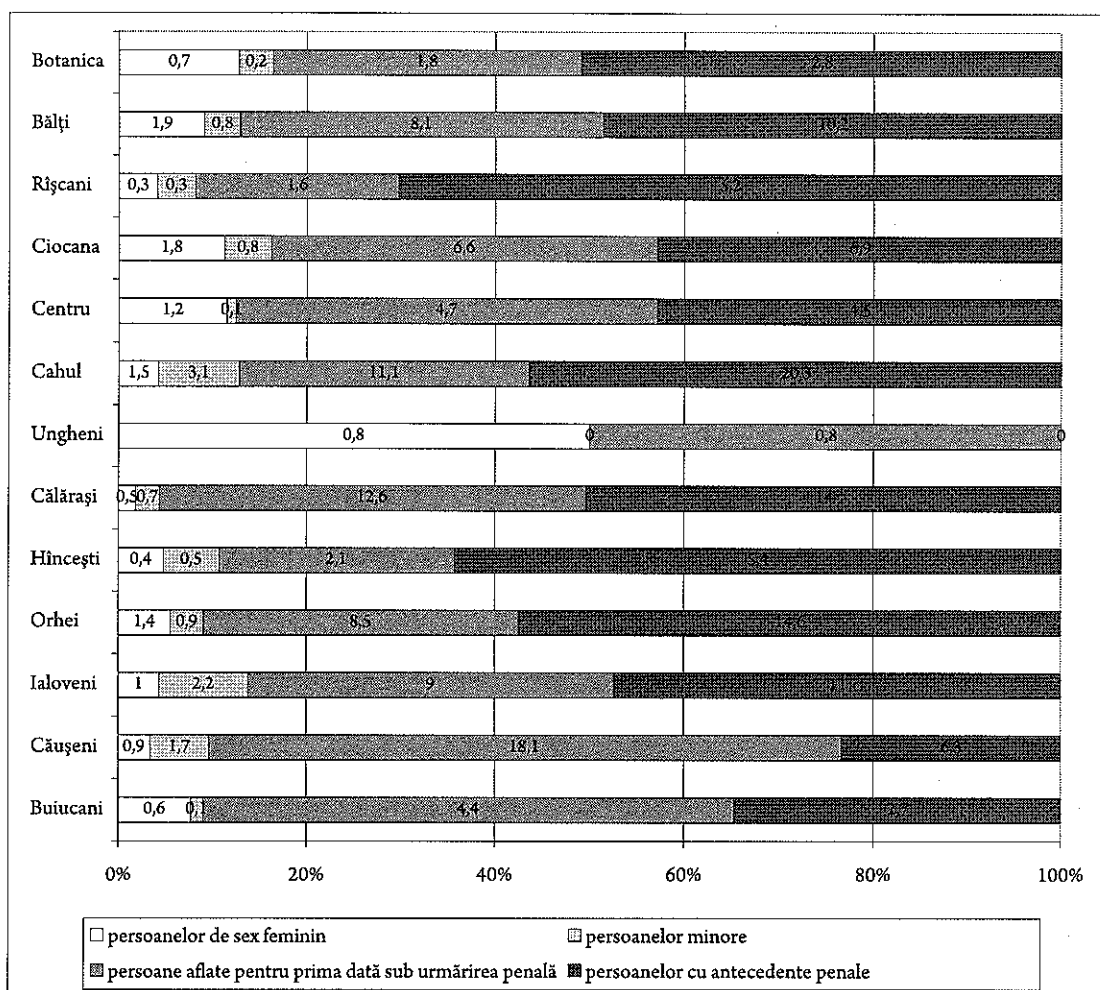

Diagrama nr. 7

Procente calculate din totalul arestului autorizat:

	persoanelor de sex feminin	persoanelor minore	persoane aflate pentru prima dată sub urmărirea penală	persoanelor cu antecedente penale
Buiucani	7,9	1,4	61,2	37,4
Căușeni	3,5	7,0	72,2	25,2
Ialoveni	5,1	11,2	44,9	55,1
Orhei	6,3	3,9	36,7	63,3
Hîncești	4,7	7,0	27,9	72,1
Călărași	2,3	3,4	59,1	65,9
Ungheni	5,2	0,0	5,2	0,0
Cahul	4,8	9,9	35,3	64,7
Centru	11,8	1,2	47,1	45,9
Ciocana	13,4	6,2	49,0	51,0
Rîșcani	5,0	4,3	23,0	77,0
Bălți	10,0	4,2	43,3	54,7
Botanica	16,3	4,7	39,5	60,5

Tabelul nr. 12

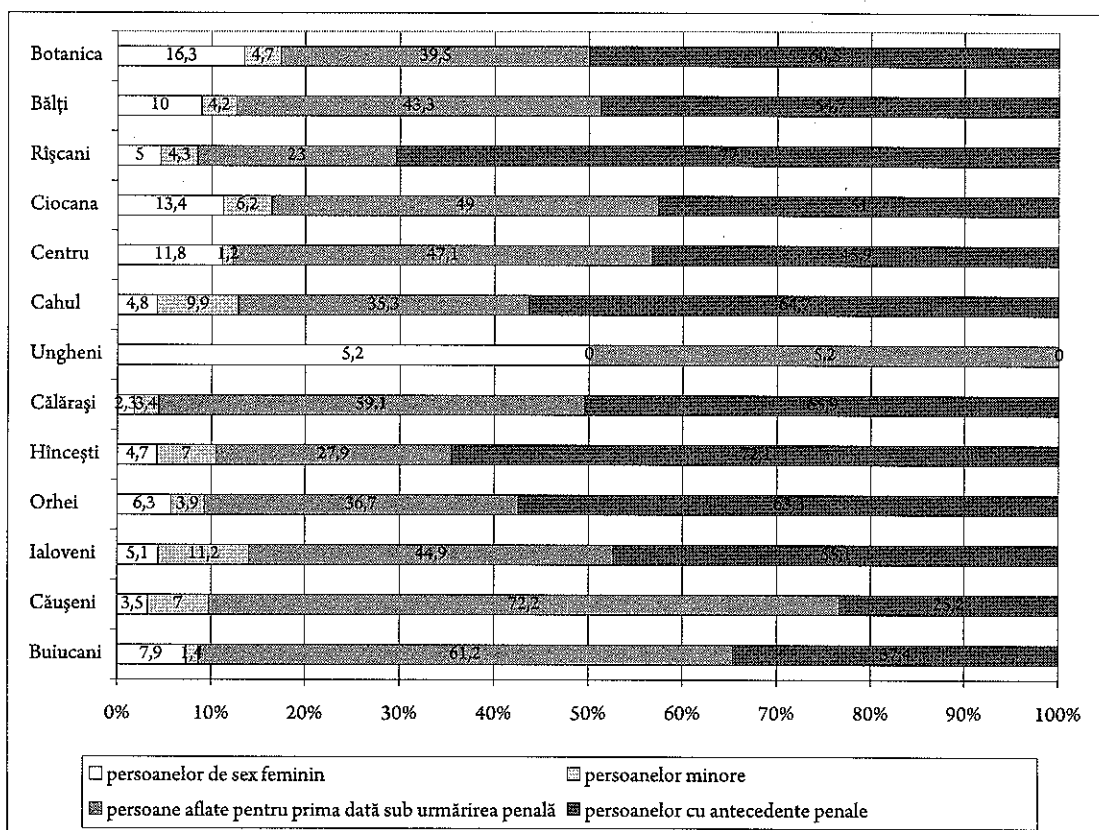

Diagrama nr. 8

Procente calculate din totalul celor înaintate:

	persoanelor de sex feminin	persoanelor minore	persoane aflate pentru prima dată sub urmărirea penală	persoanelor cu antecedente penale
Buiucani	6,4	1,2	49,1	30,1
Căușeni	2,8	5,6	58,0	20,3
Ialoveni	3,5	7,6	30,6	37,5
Orhei	5,8	3,6	34,1	58,7
Hîncești	3,2	4,8	19,0	49,2
Călărași	1,8	2,8	47,7	53,2
Ungheni	4,1	0,0	4,1	0,0
Cahul	3,4	7,2	25,6	46,8
Centru	9,8	1,0	39,2	38,2
Ciocana	8,5	3,9	31,1	32,5
Rișcani	4,8	4,1	21,8	72,8
Bălți	8,8	3,6	37,8	47,7
Botanica	12,2	3,5	29,6	45,2

Tabelul nr. 13

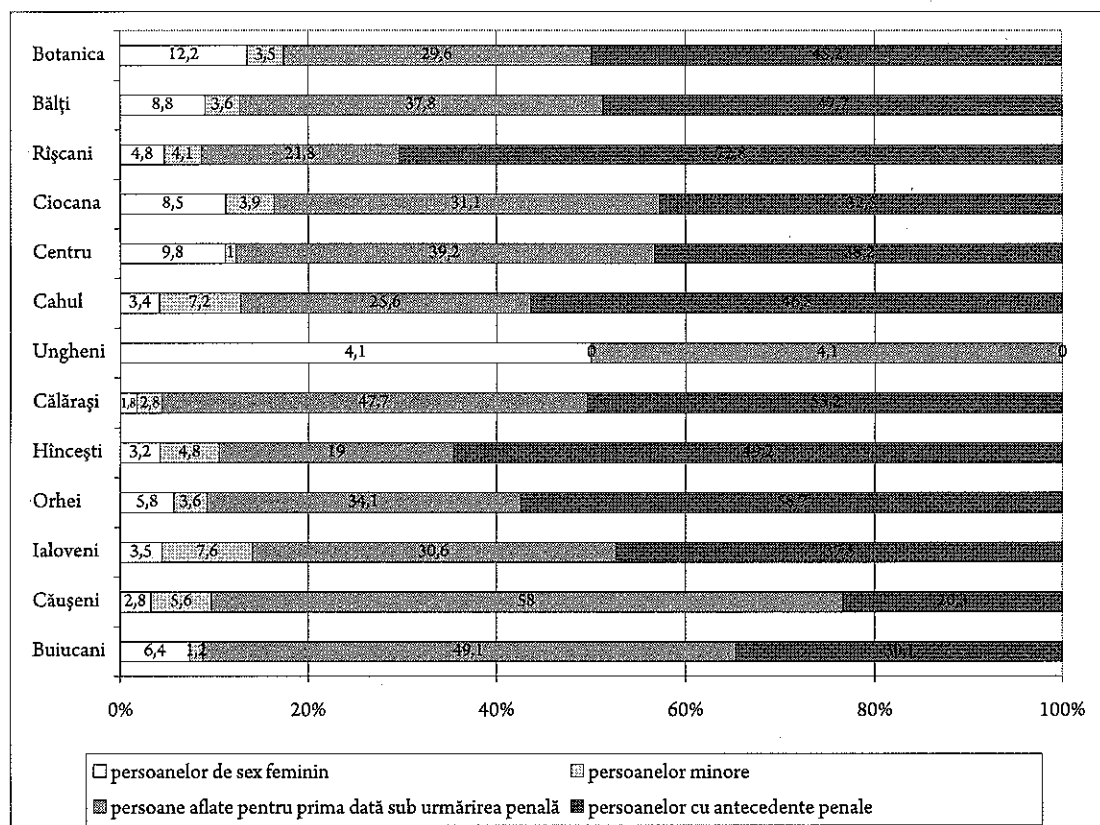

Diagrama nr. 9

4. În câte cazuri judecătorul de instrucție nu a autorizat aplicarea arestării preventive:

Datele statistice colectate au permis de a constata, că în perioada de referință judecătorii de instrucție din mun. Chișinău, mun. Bălți și raioanele nominalizate au respins 493 demersuri înaintate de către organul de urmărire penală cu privire la aplicarea față de bănuit/invinuit a arestării preventive sau 21,04% din totalul de 2343 demersuri.

S-a stabilit că au fost respinse demersuri:

- 1) 303 – din lipsa temeiurilor indicate în art. 176 alin. (1) CPP;
- 2) 31 – din cauza depistării de către judecătorul de instrucție a unor încălcări a normelor de procedură penală;
- 3) 12 – din cauza depistării de către judecătorul de instrucție a unor încălcări ale normelor legislației penale;
- 4) 7 – din cauza depistării de către judecătorii de instrucție a unor încălcări ale drepturilor și libertăților persoanelor în privința cărora s-a propus aplicarea arestării preventive;
- 5) 166 – din lipsa necesității aplicării arestării preventive;
- 6) 12 – din alte motive.

Datele respective denotă faptul că în perioada de referință, în activitatea organelor de urmărire penală au existat probleme care au avut o influență directă asupra procesului de respectare a legalității la înaintarea demersurilor cu privire la solicitarea aplicării măsurii preventive sub formă de arest.

În același timp, instituției judecătorului de instrucție i-a revenit rolul de asigurare a drepturilor și libertăților persoanei, n-a fost permisă aplicarea arestării preventive și astfel au respectat legalitatea în procesul de examinare a demersurilor organului de urmărire penală cu privire la solicitarea acestei măsuri preventive excepționale. Prin prisma acestor date statistice se explică rolul principal al judecătorilor de instrucție în asigurarea respectării drepturilor omului și, evident, necesitatea existenței acestei instituții în procedura penală la etapa de efectuare a urmăririi penale.

(Tabelul nr. 15)

În raport cu numărul de infracțiuni, cel mai mic număr de demersuri respinse a fost înregistrat în sectoarele urbane Botanica (1,5%) și Buiucani (1,7%), rezultate ce se explică prin faptul că organele de urmărire penală s-au manifestat mai serios și mai prudent, solicitând aplicarea arestării preventive în cazul persoanelor care au săvârșit infracțiuni.

Cel mai mare număr de demersuri respinse de către judecătorii de instrucție s-a constatat în raioanele rurale Cahul (12,0%) și Ialoveni (9,4%), ceea ce denotă faptul că organele de urmărire penală au înaintat în mod exagerat acest procentaj de demersuri cu privire la solicitarea arestării preventive, pe când judecătorii de instrucție din aceste raioane au fost mai prudenți și mai obiectivi la examinarea demersurilor și au respins numărul de demersuri exprimat în procente indicate.

(Tabelul nr. 16, diagrama nr. 10).

În lipsa temeiurilor prevăzute în art. 176 alin. (1) CPP cel mai mic număr de demersuri au fost respinse în raioanele Orhei și Ungheni constituind 0,2% și Hîncești cu 0,4% din numărul total de demersuri înaintate spre examinare. Cel mai mare număr de demersuri a fost respins în raioanele Cahul (6,0%) și Căușeni (5,9%).

Ca urmare a inexistenței necesității, cel mai mic număr de demersuri nu a fost susținut de către judecătorii de instrucție din mun. Bălți (0,0%), sectoarele Centru și Rîșcani, mun. Chișinău – câte 0,1%, iar cele mai multe nu au fost admise în raioanele Căușeni (5,9%) și Cahul (5,0%).

Tabelul nr. 16, diagrama nr. 10.

Analizând raportul dintre numărul total de demersuri înaintate și numărul de demersuri respinse s-a constatat următoarele:

În ansamblu, cel mai mic număr de demersuri respinse de către judecătorul de instrucție a fost constatat în sectorul Rîșcani, mun. Chișinău (5,4%) și în raionul Orhei (7,2%), iar aceste date determină atitudinea organelor de urmărire penală din aceste unități teritorial-administrative cu privire la calitatea materialelor pentru obținerea arestării preventive.

Totodată, cel mai mare număr de demersuri respinse de către judecătorul de instrucție s-a înregistrat în sectorul Ciocana, mun. Chișinău (36,4%), raionul Ialoveni (31,9%), raionul Hîncești (31,7%). De asemenea, s-a menținut o rată destul de înaltă a acestui indiciu în raioanele Cahul (27,8%), Călărași (19,3%) și sectoarele Botanica (25,2%) și Centru (16,7%).

Aceste date demonstrează faptul că organele de urmărire penală din aceste sectoare și raioane, la alegerea măsurii preventive sub formă de arest, nu au ținut cont întotdeauna de toate circumstanțele cazului, de personalitatea bănuțului/invinuțului, de necesitatea și oportunitatea aplicării celei mai aspre măsuri procesuale de constrângere.

Din lipsa temeiurilor indicate în art. 176 alin. (1) CPP cele mai puține demersuri un au fost admise în raioanele Orhei (0,7%) și Ungheni (0,8%), iar cele mai multe nu au fost admise în sectorul Ciocana (26,2%), raionul Căușeni (18,9%) și în sectorul Buiucani (18,5%).

Din lipsa necesității aplicării arestării preventive n-a fost respins nici un demers în raioanele Orhei, Hîncești și Ungheni, iar cele mai multe în sectorul Botanica (7,8%) și raionul Călărași (3,7%).

După cum constatăm, în sectorul Botanica și în raionul Călărași, organele de urmărire penală au înaintat judecătorului de instrucție demersuri cu privire la aplicarea arestării preventive, deși nu exista necesitatea alegerii acestei măsuri procesuale de constrângere, iar judecătorii de instrucție au depistat la timp lipsa necesității aplicării măsurii preventive respective și au respins demersurile neîntemeiate.

Datele analizate sunt indicate în tabelul nr. 17 și diagrama nr. 11.

Reprezentarea grafică a datelor care se referă la pct. 4

	Media	Mediana	Std. deviation	Min.	Max.	Nr.
În total	38	29	31.4	8	111	13
din lipsa temeiurilor indicate în alin. 1 art. 176 CPP	23	25	22.7	1	80	13
din cauza depistării încălcărilor normelor CPP	3	3	2.4	1	9	9
din cauza depistării încălcărilor normelor CP	2	1	2.6	1	7	5
din cauza depistării încălcărilor drepturilor și libertăților persoanei	2	2	1.5	1	4	3
din lipsa necesității aplicării arestării preventive	14	9	12.6	2	40	12
din alte motive: notați motivele	3	2	2.7	1	7	4

Tabelul nr. 14

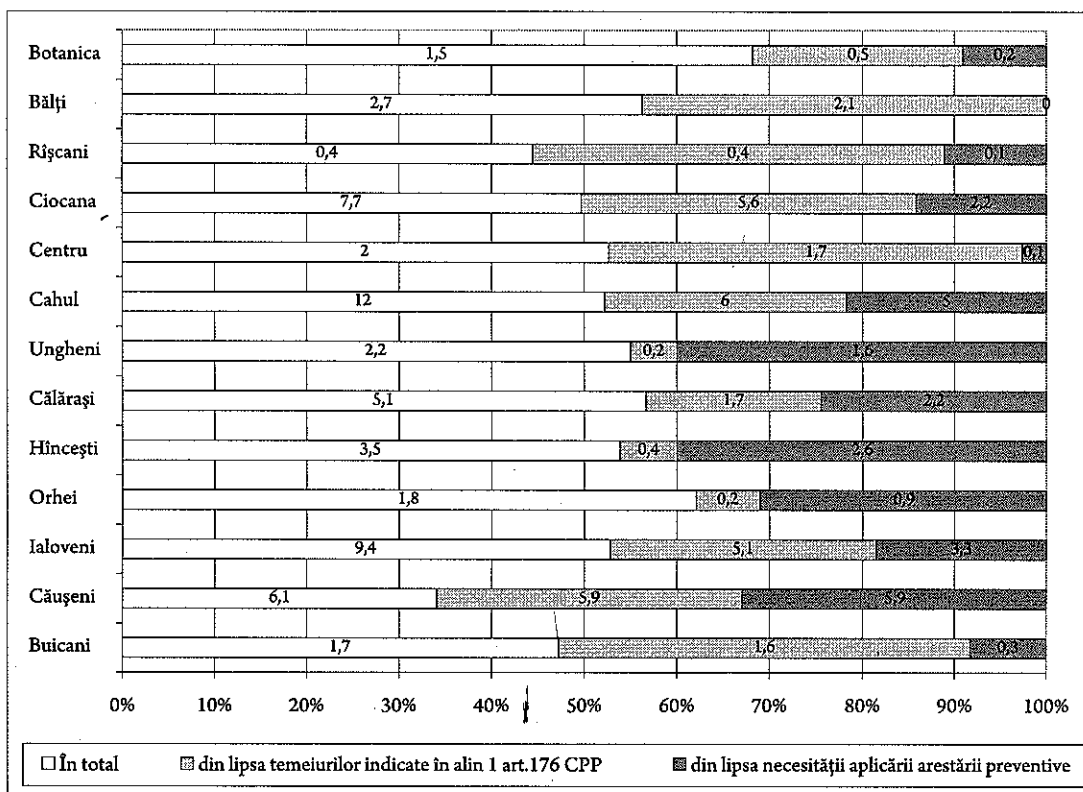
	Suma
În total	493
din lipsa temeiurilor indicate în alin. 1 art.176 CPP	303
din cauza depistării încălcărilor normelor CPP	31
din cauza depistării încălcărilor normelor CP	12
din cauza depistării încălcărilor drepturilor și libertăților persoanei	7
din lipsa necesității aplicării arestării preventive	166
din alte motive: notați motivele	12

Tabelul nr. 15

Procente raportate la numărul total de infracțiuni:

	În total	din lipsa temeiurilor indicate în alin 1 art. 176 CPP	din lipsa necesității aplicării arestării preventive
Buiucani	1,7	1,6	0,3
Căușeni	6,1	5,9	5,9
Ialoveni	9,4	5,1	3,3
Orhei	1,8	0,2	0,9
Hîncești	3,5	0,4	2,6
Călărași	5,1	1,7	2,2
Ungheni	2,2	0,2	1,6
Cahul	12,0	6,0	5,0
Centru	2,0	1,7	0,1
Ciocana	7,7	5,6	2,2
Rîșcani	0,4	0,4	0,1
Bălți	2,7	2,1	0,0
Botanica	1,5	0,5	0,2

Tabelul nr. 16

Diagrama nr. 10

Procent din totalul inaintate pentru arest:

	În total	din lipsa temeiurilor indicate în alin. 1 art.176 CPP	din lipsa necesității aplicării arestării preventive
Buiucani	19,7	18,5	1,2
Căușeni	19,6	18,9	2,1
Ialoveni	31,9	17,4	2,1
Orhei	7,2	0,7	0,0
Hîncești	31,7	3,2	0,0
Călărași	19,3	6,4	3,7
Ungheni	11,4	0,8	0,0
Cahul	27,6	13,8	1,4
Centru	16,7	14,2	1,0
Ciocana	36,4	26,2	0,0
Rîșcani	5,4	5,4	0,7
Bălți	12,7	10,0	0,6
Botanica	25,2	8,7	7,8

Tabelul nr. 17

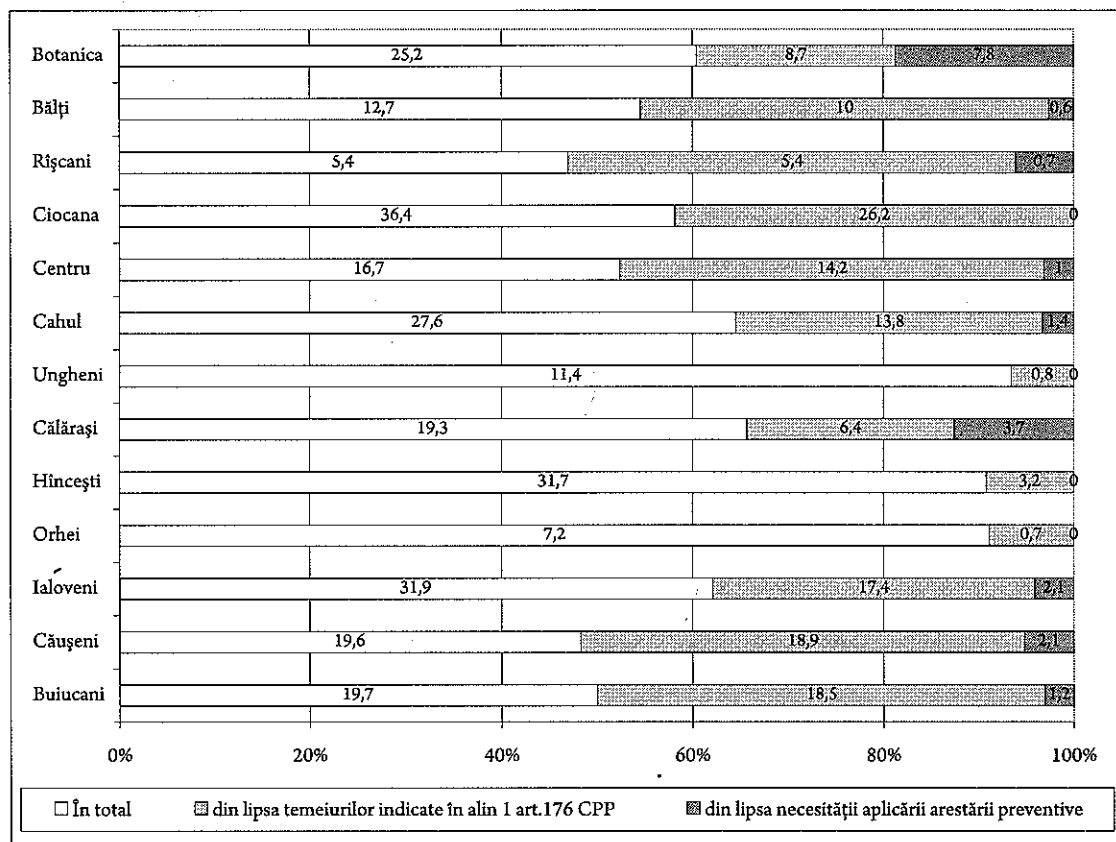

Diagrama nr. 11

5. În câte cazuri judecătorul de instrucție a refuzat autorizarea arestării preventive și nu a aplicat o altă măsură preventivă?

Potrivit datelor colectate, în perioada de referință, judecătorii de instrucție din unitățile administrativ-teritoriale supuse cercetării au respins 330 de demersuri prezentate de organele de urmărire penală (ofițeri de urmărire penală și procurori), în viziunea lor neexistând temeiuri motivante de a aplica alte măsuri preventive neprivative de libertate, în cazul persoanelor eliberate. Această cifră constituie 66,7% din numărul total de 495 de demersuri refuzate de judecătorii de instrucție.

Prin urmare, la momentul solicitării aplicării acestei măsuri procesuale de constrângere excepțională, în cazurile menționate organele de urmărire penală nu dispuneau de temeiuri și motive rezonabile nu doar pentru a cere arestarea persoanei, ci nici aplicarea altei măsuri preventive neprivative de libertate.

(Tabelul nr. 18)

În raport cu numărul de demersuri înaintate pentru solicitarea arestării preventive, cele mai mici valori ale indicilor la compartimentul refuzului autorizării arestării fără aplicarea altei măsuri preventive, au fost constatate în raioanele Orhei (0,0%), Ungheni și sec. Rîșcani mun. Chișinău (câte 4,1%), sec. Centru, mun. Chișinău (7,4%) și raionul Căușeni (9,8%).

Aceste date demonstrează faptul că în aceste unități teritorial-administrative reprezentanții organelor de urmărire penală au fost mai prudenți când au solicitat judecătorului de instrucție alegerea arestării preventive.

În anumite raioane/sectoare indicii respectivi sunt destul de semnificativi, ceea ce indică faptul că reprezentanții organelor de urmărire penală, au înaintat judecătorilor de instrucție în mod exagerat demersuri cu privire la solicitarea arestării preventive, fără a dispune de temeiuri și motive argumentate.

Astfel de indici sporțiți au fost înregistrați în sect. Ciocana (34,1%), raioanele Ialoveni (24,3%), Hîncești (23,8%) și Călărași (19,8%).

(Tabelul nr. 19, diagrama nr. 12)

În tabelul nr. 25 este evidențiat raportul dintre numărul demersurilor care au fost înaintate de către ofițerii de urmărire penală și procurori și respectiv refuzate de judecătorul de instrucție. S-a constatat că cele mai multe demersuri respinse de către judecătorii de instrucție, fără aplicarea altor măsuri preventive, au fost înaintate de ofițerii de urmărire penală. Acest argument obiectiv confirmă concluzia anterioară potrivit căreia, ofițerii de urmărire penală nu pot fi abilitați cu dreptul de a înainta direct demersuri cu privire la solicitarea arestării preventive.

În consecință, coeficienții de corelație dintre numărul de cazuri când judecătorii de instrucție au refuzat autorizarea arestării preventive și nu au aplicat o altă măsură preventivă și numărul de cazuri când organul de urmărire penală a înaintat demersuri pentru aplicarea arestării preventive este în favoarea procurorului care a propus judecătorului de instrucție demersuri mai întemeiate și argumentate. Datele respective sunt indicate în tabelul nr. 26 al raportului.

(Tabelul nr. 20)

Prezentarea grafică a datelor care reflectă situația la pct. 5

	suma	Media	Mediana	Std. deviation	Minimum	Maximum	Nr.
în total	330	27	15	30.8	5	104	12

Tabelul nr. 18:

	Procente raportate la numărul total de infracțiuni	Procent din totalul înaintate pentru arest
Buiucani	0,9	10,4
Căușeni	3,1	9,8
Ialoveni	7,2	24,3
Orhei	0,0	0,0
Hîncești	2,6	23,8
Călărași	5,1	19,3
Ungheni	0,8	4,1
Cahul	9,5	21,8
Centru	0,9	7,4
Ciocana	7,2	34,1
Rîșcani	0,3	4,1
Bălți	0,6	3,0
Botanica	0,6	9,6

Tabelul nr. 19

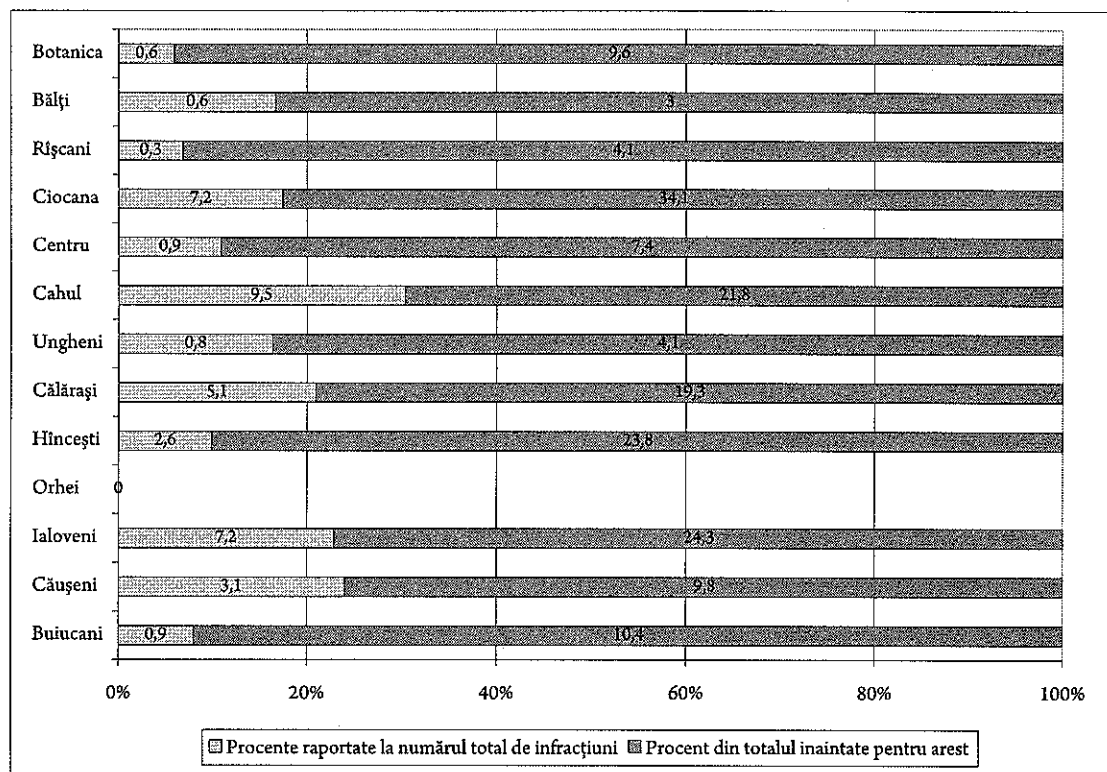

Diagrama nr. 12

Coeficienții de corelație dintre numărul de cazuri când judecătorul de instrucție a refuzat autorizarea arestării preventive și nu a aplicat o altă măsură preventivă și numărul de cazuri când organul de urmărire penală a înaintat demers pentru aplicarea arestului preventiv

	nr. de cazuri când organul de urmărire penală a înaintat demers pentru aplicarea arestului preventiv		
	în total	direct de ofițerul de urmărire penală în ordinea art. 307 CPP în privința bănuțitului	la demersul procurorului în ordinea art. 308 CPP în privința învinutului
judecătorul de instrucție a refuzat autorizarea arestării preventive și nu a aplicat o altă măsură preventivă	0,630	0,739	0,231

Tabelul nr. 20

6. Care au fost motivele invocate în încheierea judecătorului de instrucție de a refuza autorizarea arestării preventive?

Motivele care au fost invocate în încheierile judecătorilor de instrucție de a refuza autorizarea arestării preventive sunt indicate fără modificare (în original) în tabelul nr. 21 din raport.

Judecătorii de instrucție și-au argumentat refuzul aplicării acestei măsuri preventive excepționale prin anumite motive și argumente, care la rândul lor trebuie să atragă atenția organelor de urmărire penală care au propus alegerea arestării preventive în cazurile când: lipseau temeiurile prevăzute de art. 176 alin. 1 CPP; nu a fost rezonabilă aplicarea arestării preventive; nu există temeiuri pentru a presupune că se vor eschiva de la OUP și nu vor împiedica stabilirea adevărului; demersurile au fost neîntemeiate, urmărirea penală practic era finisată; procurorul avea posibilitatea de a aplica măsuri neprevăzute de libertate și altele.

Prin urmare, organele de urmărire penală au înaintat în adresa judecătorilor de instrucție demersuri cu privire la aplicarea arestării preventive în privința bănuțitului, învinutului, însă propunerile respective nu erau pe deplin întemeiate și motivate. Judecătorii de instrucție au depistat aceste neajunsuri ale

organelor de urmărire penală și le-au înlăturat, prin refuzul aplicării arestării preventive, respectând drepturile și libertățile fundamentale ale persoanei.

Motivele:

	Frecvența
acțiunile cad sub incidența legii cu privire la amnistia unor categorii de persoane în legătură cu aniversarea a X-a de la adoptarea Constituției RM din 16.07.2004	1
are loc permanent de trai, are loc de muncă	1
gravitatea crimei	1
lipsa temeiurilor prevăzute de art. 176 alin 1 CPP	1
lipsește temeiurile prevăzute la art.176	1
loc de munca și de trai stabile	1
loc permanent de trai	2
măsuri preventive neprivative de libertate	1
nu a fost rezonabilă aplicarea arestării preventive	1
nu este judecat anterior; are în întreținere un copil minor; este unicul întreținător;	1
nu există temeiuri de a presupune că se vor eschiva de la OPU și nu vor împiedica stabilirea adevărului	1
vezi p.4	1
Total	13

	Frecvența
a comis crima în starea minoratului; a recuperat paguba; actual se află la tratament de reabilitare socială; este invalid de gr. II, suspectat de diabet zaharat; sunt efectuate aproape toate acțiunile de UP;	1
anterior nu a fost judecat;	1
demersurile au fost neîntemeiate, urmărirea penală practic este finisată;	1
fără antecedente penale;	1
fără antecedente penale; paguba este restituită; are în întreținere copii minori;	1
minor, caracterizat pozitiv;	1
nu sunt temeiuri pentru aplicarea altor măsuri preventive;	1
procurorul avea posibilitatea să aplice măsuri preventive neprivative de libertate ;	1
schimbarea situației;	1
Total	9

	Frecvența
a recunoscut vina integral, a recuperat prejudiciul cauzat, unicul întreținător în familie;	1
caracteristici pozitive, starea familială;	1
lipsește probe incontestabile că se va eschiva de la UP; este elev;	1
nu erau motivate temeiurile, personalitatea;	1
nu va împiedica desfășurarea normală a urmăririi penale;	1
persoana are loc permanent de trai;	1
probele acumulate sunt fixate;	1
va fi încetată UP în baza legii cu privire la amnistie.	1
Total	8

Tabelul nr. 21

7. În câte cazuri judecătorul de instrucție nu a autorizat arestarea preventivă și a aplicat o altă măsură preventivă sub formă de:

Potrivit datelor acumulate s-a constatat că judecătorii de instrucție nu au autorizat aplicarea arestării preventive în total 165 de cazuri, numind totodată o altă măsură preventivă, prevăzută de legislația procesual penală. Această cifră constituie 33,3% din numărul total de 495 demersuri neadmise de judecătorii de instrucție.

Considerând că există temeieri și motive pentru aplicarea unei alte măsuri preventive, decât arestarea preventivă, în 25 de cazuri judecătorii de instrucție au ales arestarea la domiciliu, în 9 cazuri – liberarea provizorie pe cauțiune, în 8 cazuri – liberarea provizorie sub control judiciar și în 123 cazuri – alte măsuri neprivative de libertate.

(Tabelul nr. 23)

Analizând datele acumulate la acest compartiment în raport cu numărul total de demersuri înaintate, au fost stabilite următoarele:

- cei mai reduși indici la aplicarea altor măsuri preventive decât arestarea, au fost înregistrați în mun. Bălți (0,1%), sectoarele Rîșcani (0,1%) și Ciocana (0,5%) din mun. Chișinău;
- cei mai înalți indici au fost înregistrați în sec. Buiucani (9,2%) mun. Chișinău, în raioanele Călărași (5,1%), Cahul (2,5%) și Ungheni (2,1%).
- în celelalte sectoare și raioane supuse analizei s-au înregistrat indici medii, începând de la 1,0% și până la 1,8%.

În privința aplicării măsurii preventive sub formă de arest la domiciliu, cei mai reduși indici s-au depistat în raioanele Orhei, Hâncești, Ungheni, Cahul și sect. Rîșcani mun. Chișinău, unde, potrivit datelor parvenite din teren, judecătorii de instrucție n-au aplicat această măsură preventivă.

Arestul la domiciliu a fost aplicat de către judecătorii de instrucție din sect. Botanica (6,1%), raionul Călărași (3,7%), sect. Buiucani (2,9%) mun. Chișinău;

În sectoarele și raioanele Centru, Ciocana mun. Chișinău, raioanele Căușeni și Ialoveni a fost preferat arestul preventiv, stabilind indici de la 0,5% și până la 1,4%.

Prin urmare, în perioada de referință, arestarea la domiciliu a fost aplicată în majoritatea sectoarelor și raioanelor supuse analizei (8 din 13 unități teritorial administrative), conturându-se o tendință pozitivă în activitatea instituției judecătorului de instrucție.

De asemenea, a fost verificată activitatea judecătorilor de instrucție în ceea ce privește alegerea altor măsuri preventive neprivative de libertate.

În conformitate cu datele acumulate din teren s-a constatat că judecătorii de instrucție n-au aplicat alte măsuri preventive neprivative de libertate în sect. Rîșcani mun. Chișinău, mun. Bălți și raionul Hâncești; pe când în raioanele: Călărași au fost aplicate alte măsuri în 13,8% cazuri, Ungheni – în 10,6% cazuri; în sectoarele: Centru – în 8,8 % cazuri, Botanica 8,7% cazuri, Buiucani în 6,4% cazuri.

În celelalte sectoare și raioane, judecătorii de instrucție, examinând demersurile cu privire la aplicarea arestării, au refuzat satisfacerea demersurilor și au aplicat alte măsuri neprivative de libertate într-un procent mai mic (de la ,6% până la 5,8% cazuri).

(Tabelul nr. 24 și diagrama nr. 13)

S-a mai constatat că, coeficienții de corelație dintre numărul de cazuri când judecătorii de instrucție nu au autorizat arestarea preventivă și au aplicat o altă măsură preventivă neprivativă de libertate și numărul de cazuri când organul de urmărire penală a înaintat demersuri pentru aplicarea arestării preventive este, de asemenea, în favoarea procurorilor, care au solicitat această măsură preventivă în mod întemeiat și argumentat.

(Tabelul nr. 25)

S-a constatat, astfel, că și la acest compartiment judecătorii de instrucție au demonstrat că sunt în drept să refuze întemeiat și motivat satisfacerea demersurilor organelor de urmărire penală cu privire la aplicarea arestării, cu alegerea altor măsuri preventive neprivative de libertate, stabilind o practică judiciară pozitivă și prielnică respectării legalității, drepturilor și libertăților fundamentale ale omului:

Prezentarea grafică a datelor statistice ce reflectă situația la pct. 7

	Media	Mediana	Std. deviation	Minimum	Maximum	Nr.
Total	11	10	6.8	2	21	13
arestarea la domiciliu	3	2	2	1	7	8
liberarea provizorie pe cauțiune	3	2	2.6	1	6	3
liberarea provizorie sub control judiciar	3	2	1.1	2	4	3
altă măsură neprivativă de libertate	10	10	4.4	5	18	10

Tabelul nr. 22

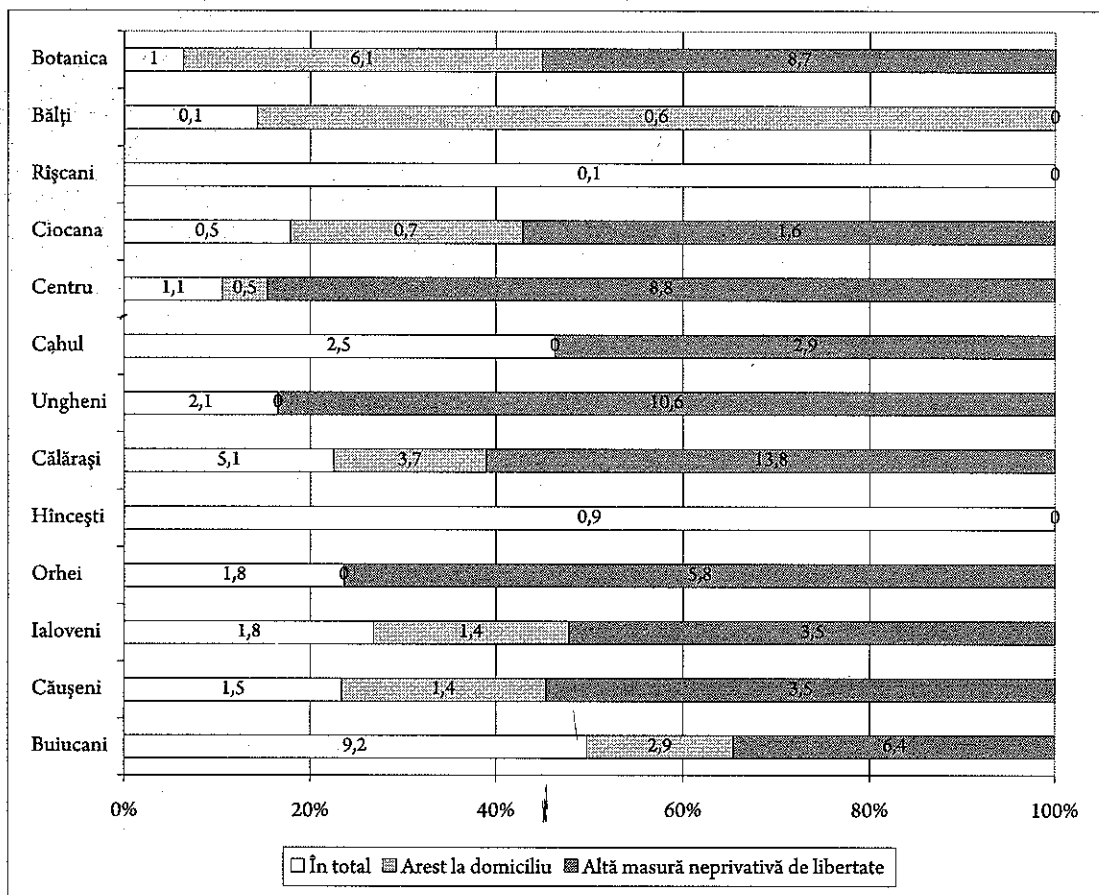
	suma
Total	165
arestarea la domiciliu	25
liberarea provizorie pe cauțiune	9
liberarea provizorie sub control judiciar	8
altă măsură neprivativă de libertate	123

Tabelul nr. 23

Procent din totalul inaintat pentru arest

	În total	Arest la domiciliu	Alta masură neprivativă de libertate
Buiucani	9,2	2,9	6,4
Căușeni	1,5	1,4	3,5
Ialoveni	1,8	1,4	3,5
Orhei	1,8	0,0	5,8
Hîncești	0,9	0,0	0,0
Călărași	5,1	3,7	13,8
Ungheni	2,1	0,0	10,6
Cașul	2,5	0,0	2,9
Centru	1,1	0,5	8,8
Ciocana	0,5	0,7	1,6
Rișcani	0,1	0,0	0,0
Bălți	0,1	0,6	0,0
Botanica	1,0	6,1	8,7

Tabelul nr. 24

Diagrama nr. 13

Coeficienții de corelație dintre numărul de cazuri când judecătorul de instrucție nu a autorizat arestul preventiv și a aplicat o altă măsură preventivă sub formă de: și numărul de cazuri când organul de urmărire penală a înaintat demersuri pentru aplicarea arestului preventiv

	nr. de cazuri când organul de urmărire penală a înaintat demers pentru aplicarea arestului preventiv		
	în total	direct de ofițerul de urmărire penală în ordinea art. 307 CPP în privința bănuțului	la demersul procurorului în ordinea art. 308 CPP în privința învinutului
judecătorul de instrucție nu a autorizat arestul preventiv și a aplicat o altă măsură preventivă sub formă de:	0,028	0,125	0
arestarea la domiciliu	0,504	0,104	0,768
altă măsură neprivativă de libertate	0,156	0,318	0,165

Tabelul nr. 25

8. Care au fost motivele invocate în încheierea judecătorului de instrucție referitor la refuzul autorizării arestării preventive cu aplicarea altei măsuri preventive indicate în pct. 7 ?

Motivele care au fost invocate în încheierile judecătorilor de instrucție referitor la refuzul autorizării arestării preventive cu aplicarea altei măsuri preventive sunt indicate în tabelul nr. 26.

Se impune acordarea unei atenții deosebite asupra următoarelor motive indicate de judecătorii de instrucție: a fost depășit termenul de reținere; neconcordanța vădită dintre măsura preventivă solicitată și infracțiunea incriminată; nu sunt prezentate temeiuri pentru a presupune că persoana se va eschiva de la răspunderea penală; nu sunt stabilita temeiurile prevăzute de art. 176 alin. 1 CPP.

Aceste motive, trebuie să pună în gardă organul de urmărire penală la luarea deciziei de alegere în privința bănuțului/învinutului a arestării preventive ca măsură procesuală de constrângere cu caracter excepțional, deoarece demersurile înaintate judecătorilor de instrucție, nu sunt întemeiate și motivate în modul prevăzut de legislația procesual-penală.

Motivele:

	Frecvența
15 - nu există temeiuri de a presupune că se vor eschiva de la OUP	1
a fost depășit termenul de reținere în stare de arest	1
are loc permanent de trai	4
au loc permanent de trai	2
Personalitatea	1
personalitatea bănuțului; loc de trai permanent și de muncă	1
recunoașterea vinei	1
recunoaște vina	1
vârștă tânără	1
Total	13

	Frecvența
1 - mai persistă faptul unei eventuale influențe asupra martorilor	1
anterior nu au fost condamnați	1
are în întreținere copil minor, în timpul de față este bolnav și are nevoie de asistență medicală	1
este angajat în câmpul muncii	1
fara antecedente penale	1
gravitatea crimei comise	1

loc permanent de trai	1
locul de muncă și de trai stabil	1
Minor	1
neconcordanță vădită dintre măsura preventivă solicitată și gravitatea infracțiunii incriminate	1
nu sunt prezentate temeieri de a presupune că persoana se va eschiva de la răspunderea penală	1
loc permanent de trai	1
Total	12

	Frecvența
3 - a contribuit la înlăturarea consecințelor negative ale comiterii infracțiunii	1
a restituit pagubele	1
anterior nu a fost tras la răspundere penală	1
are familie și copii minori în întreținere	1
fara antecedente penale	1
nu sunt stabilite temeieri prevăzute de art. 176 CPP	1
student; recunoaște vina	1
Total	7

	Frecvența
a participat la descoperirea crimei	1
are familie	1
caracterizat pozitiv	1
nu are antecedente penale. Nu sunt temeieri de a presupune că el se va eschiva de la răspundere penală, va încurca la stabilirea adevărului sau va comite alte infracțiuni	1
paguba este restituită parțial; se caracterizează pozitiv	1
Total	5

Tabelul nr. 26

9. În perioada de referință, în câte cazuri au fost depuse recursuri în privința anulării mandatului de arest?

Potrivit datelor acumulate, în perioada de referință, în unitățile teritorial-administrative supuse analizei, asupra încheierilor judecătorilor de instrucție au fost înaintate 270 recursuri, atât din partea acuzării cât și din partea apărării.

Din cele 215 au fost depuse de partea apărării, ceea ce constituie 79,6% din numărul total de recursuri depuse, iar partea acuzării au depus 55 recursuri sau 20,4 % din numărul respectiv de recursuri.

(Tabelul nr. 28)

În urma analizei datelor statistice cu privire la numărul total de recursuri depuse de ambele părți, în raport cu numărul demersurilor înaintate pentru aplicarea arestării preventive, s-a constatat următoarele:

Cel mai mic indice a fost stabilit în raioanele Hâncești (0,0%), Orhei (1,4%), sect. Rîșcani (2,0%) mun. Chișinău, raionul Ungheni (3,3%), pe când în sect. Buiucani mun. Chișinău au fost depuse recursuri în 41,0% din cazuri, în mun. Bălți – în 23,6% din cazuri, sect. Botanica – în 16,5% din cazuri.

În celelalte sectoare și raioane au fost înaintate, de asemenea, recursuri de ambele părți, dar într-un procent mai mic, de la 1,4% până la 8,3%.

Totuși, majoritatea recursurilor asupra încheierii judecătorilor de instrucție cu privire la aplicarea arestării preventive, au fost depuse din partea apărării.

Apărătorii au înaintat în Curțile de Apel ca instanțe ierarhic superioare - 215 recursuri (79,6%), iar datele statistice analizate permit să constatăm că cel mai redus indice referitor la depunerea recursurilor

din partea apărării, au fost înregistrați în raioanele Hîncești (0,0%), Orhei și sect. Rîșcani mun. Chișinău – câte 1,4%, raioanele Călărași (2,8%) și Ungheni (3,3%).

Cel mai înalt indice în această privință s-a înregistrat în sec. Buiucani mun. Chișinău, în care apărătorii au depus recursuri în 29,5% cazuri din numărul total de demersuri înaintate de organul de urmărire penală; în sect. Botanica și mun. Bălți – câte 16,5%.

În celelalte unități teritorial-administrative, apărătorii au depus, de asemenea, recursuri, dar într-un procent mediu (de la 5,6% - până la 8,3%).

(Tabelul nr. 29 și diagrama nr. 14)

Astfel, cercetările au constatat că partea apărării a reacționat mai energic la aplicarea arestării preventive prin depunerea în instanțele ierarhic superioare a recursurilor în modul și în numărul indicat în datele statistice.

Partea acuzării a fost mai reținută în această privință și considerăm că asupra poziției procurorilor a acționat atitudinea judecătorului de instrucție, care în cea mai mare parte a refuzat întemeiat aplicarea arestării preventive.

Prezentarea grafică a datelor statistice referitor la situația din pct. 7

	Media	Mediana	Std. Deviation	Minimum	Maximum	Nr.
în total	22	15	25.7	2	78	12
înaintate de partea apărării	15	12	14.5	2	51	12

Tabelul nr. 27

	suma
în total	270
înaintate de partea apărării	215

Înaintate de partea acuzării SS

Tabelul nr. 28

Procent din totalul înaintate pentru arest

	În total	Înaintate din partea apărării
Buiucani	41,0	29,5
Căușeni	6,3	5,6
Ialoveni	13,2	7,6
Orhei	1,4	1,4
Hîncești	0,0	0,0
Călărași	4,6	2,8
Ungheni	3,3	3,3
Cahul	8,3	8,3
Centru	6,4	6,4
Ciocana	5,9	5,9
Rîșcani	2,0	1,4
Bălți	23,6	16,6
Botanica	16,5	16,5

Tabelul nr. 29

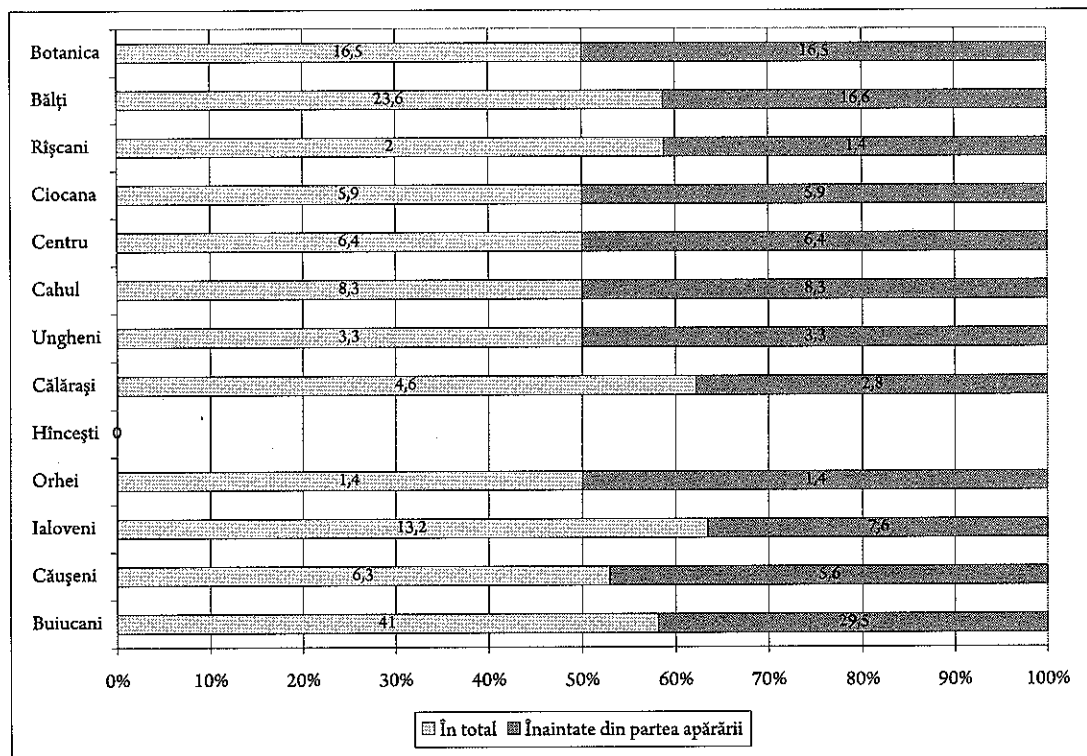

Diagrama nr. 14

10. Care au fost motivele invocate în recursurile pentru anularea mandatului de arest înaintate de partea apărării?

Motivele invocate din către partea apărării în recursurile pentru anularea mandatului de arest sunt expuse în tabelul nr. 30. Apărătorii apelează la diferite motive, însă cel mai serios dintre ele este lipsa temeiurilor prevăzute de art. 176 alin. 1 CPP.

Astfel, la viziunea apărătorilor, judecătorii de instrucție au permis în unele cazuri aplicarea arestării preventive chiar și în lipsa temeiurilor prevăzute de legislația procesual-penală, ceea ce pune în pericol legalitatea, drepturile și libertățile fundamentale ale persoanei.

Motive invocate:

	Frecvența
are loc permanent de trai și de muncă; are în întreținere copil minor; anterior nu este judecat; ajută la stabilirea adevărului în procesul penal	1
arest neîntemeiat	1
este minor; are loc permanent de trai; antecedente penale stinse; art. prevede și pedeapsa neprivată de libertate; lipsa temeiurilor indicate în art.176 al.1 CPP	1
lipsa de probe, temeiuri prevăzute de art. 176-185 CPP	1
lipsa temeiurilor prevăzute în art.176 CPP	1
loc permanent de trai	1
loc permanent de trai, starea sănătății	1
nu prezintă pericol pentru societate; nu au fost prezentate probe că se poate ascunde de OUP	1
nu se vor eschiva de la OUP și nu vor influența mersul normal al urmăririi penale	1
personalitatea; loc permanent de trai și de muncă; lipsa antecedentelor penale	1
prin lipsa temeiurilor prevăzute de art. 176 CPP, are loc de trai	1
Total	11

Tabelul nr. 30

11. În câte cazuri recursurile au fost admise ca fiind întemeiate cu anularea arestării preventive fără aplicarea altei măsuri preventive?

Pentru a răspunde la întrebarea propusă, au fost colectate date cu privire la numărul total de recursuri admise de către Curțile de Apel ca întemeiate, cu anularea arestării preventive, fără aplicarea altei măsuri preventive.

S-a constatat că în 21 cazuri instanțele ierarhic superioare au admis recursurile ca fiind întemeiate, au anulat mandatele de arest și n-au aplicat alte măsuri preventive.

(Tabelul nr. 31)

Cu toate acestea, în sectoarele și raioanele Rîșcani, Centru, Cahul, Ungheni, Hîncești nu s-a înregistrat nici un recurs admis de instanțele ierarhic superioare, fără aplicarea altei măsuri preventive.

În mun. Bălți au fost înregistrate 3,9% din cazuri din tot numărul de demersuri înaintate pentru aplicarea arestării preventive; în sect. Botanica – în 3,5% din cazuri; în raionul Călărași – în 1,8% cazuri, în sect. Ciocana – în 1,6% cazuri, în raionul Căușeni – în 1,4% din cazuri, în sect. Buiucani mun. Chișinău – în 1,2% din cazuri, în raioanele Ialoveni și Orhei – în câte 0,7% din cazuri.

(Tabelul nr. 32)

Această situație denotă faptul că în această privință judecătorii de instrucție din unitățile teritoriale-administrative indicate au adoptat și au pronunțat un număr neînsemnat de încheieri pripite, nefundamentate, nemotivate și neargumentate. În această privință, există un anumit rebut în activitatea judecătorilor de instrucție, fapt care a influențat direct asupra legalității deciziilor luate și negativ asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor atrase în procesul penal în calitate de bănuit sau învinuit.

Prezentarea grafică a datelor statistice care se referă la pct. 11

	suma
în total	21
înaintate de partea apărării	21

Tabelul nr. 31

Procent din totalul înaintate pentru arest

	Înaintate din partea apărării
Buiucani	1,2
Căușeni	1,4
Ialoveni	0,7
Orhei	0,7
Hîncești	0,0
Călărași	1,8
Ungheni	0,0
Cahul	0,0
Centru	0,0
Ciocana	1,6
Rîșcani	0,0
Bălți	3,9
Botanica	3,5

Tabelul nr. 32

12. Care au fost motivele invocate în hotărârile Curții de Apel cu privire la anularea arestului preventiv fără aplicarea altei măsuri preventive?

Motivele instanțelor ierarhic superioare invocate în hotărârile sale cu privire la anularea arestului preventiv sunt în original indicate în tabelul nr. 33. Motivele sunt tipice, argumentate, întemeiate și decurg din starea de fapt și de drept a fiecărui caz concret.

	Frecvența
a dispărut necesitatea menținerii în stare de arest preventiv	1
are loc de muncă și de trai permanent; are în întreținere copil minor; anterior nu este judecat; ajută la stabilirea adevărului în procesul penal; crima a comis-o prima dată; prejudiciul este recuperat; se prezintă la OUP; are o vârstă înaintată	1
are loc de trai, s-a prezentat singur la OUP	1
lipsa temeiurilor rezonabile prevăzute de art. 176 CPP	1
martorii sunt audiați, recunoaște vina pe deplin. Instanța n-a luat în considerație criteriile complementare enumerate în art. 176 al 3 și anume gradul prejudiciabil al faptei incriminate, vârsta, situația familiei	1
nu este rezonabilă aplicarea arestului preventiv	1
personalitatea învinuitului	1
starea familială, recunoașterea vinei, loc de trai permanent	1
Total	8

Tabelul nr. 33

13. În câte cazuri Curtea de Apel a admis recursurile, arestarea preventivă a fost anulată și a fost aplicată altă măsură preventivă?

Potrivit datelor statistice colectate din judecătoriile unităților teritorial-administrative supuse cercetărilor s-a constatat că în 55 cazuri instanțele ierarhic superioare au admis recursurile depuse de partea apărării au anulat arestarea preventivă și în privința învinuitului au numit o altă măsură preventivă.

Ca urmare, Curțile de Apel au aplicat arestul la domiciliu în privința a 13 persoane învinuite; liberarea provizorie pe cauțiune în cazul a două persoane și alte măsuri preventive neprivative de libertate în cazul a patruzeci de persoane.

Tabelul nr. 35

Verificând datele cu privire la numărul de demersuri admise de instanțele ierarhic superioare cu aplicarea altor măsuri preventive în raport cu numărul de demersuri înaintate pentru aplicarea arestării preventive, s-au constatat următoarele:

în raioanele: Orhei, Hâncești și Ungheni n-au fost înregistrat cazuri când instanțele ierarhic superioare au admis recursul părții apărării cu aplicarea altei măsuri preventive;

au fost admise recursuri cu aplicarea altei măsuri preventive: în sect. Rîșcani – în 0,7% din cazuri, raionul Călărași – în 0,9% din cazuri, sect. Ciocana – în 1,0% din cazuri, raionul Căușeni – în 1,4% din cazuri, Cahul – în 1,7% din cazuri, mun. Bălți – în 3,6% din cazuri, sect. Centru – în 4,9% din cazuri, sect. Botanica – în 5,2% din cazuri și în sect. Buiucani – în 7,5% din cazuri.

Prin urmare, sectoarele Botanica și Buiucani din mun. Chișinău reflectă cel mai înalt indice cu privire la depunerea de către partea apărării a recursurilor admise, cu aplicarea altor măsuri preventive neprivative de libertate.

Tabelul nr. 36

Prezentarea grafică a datelor analizate la pct. 13

	Media	Mediana	Std. deviation	Minimum	Maximum	Nr.
în total	5	4	4.7	1	13	10
arestarea la domiciliu	3	1	2.6	1	7	5
liberarea provizorie pe cauțiune	1	1	0	1	1	2
liberarea provizorie sub control judiciar						0
alte măsuri preventive neprivative de libertate	4	4	2.9	2	9	6

Tabelul nr. 34

	suma
în total	55
arestarea la domiciliu	13
liberarea provizorie pe cautiune	2
liberarea provizorie sub control judiciar	
alte măsuri preventive neprivative de libertate	40

Tabelul nr. 35

Procent din totalul înaintate pentru arest

	În total înaintate de partea apărării
Buiucani	7,5
Căușeni	1,4
Ialoveni	0,7
Orhei	0,0
Hîncești	0,0
Călărași	0,9
Ungheni	0,0
Cahul	1,7
Centru	4,9
Ciocana	1,0
Rișcani	0,7
Bălți	3,6
Botanica	5,2

Tabelul nr. 36

14. În perioada de referință, în câte cazuri au fost depuse recursuri de către procuror în vederea încheierii judecătorului de instrucție de respingere a demersului cu privire la arestarea persoanei?

Datele statistice colectate demonstrează faptul că în perioada de referință, partea acuzării (procurorul) a depus 55 recursuri în instanța ierarhic superioară asupra încheierilor judecătorilor de instrucție de respingere a demersurilor cu privire la arestarea preventivă, ceea ce constituie 20,4% din numărul total de 270 de recursuri înaintate de ambele părți.

Tabelul nr. 37

Din numărul total de recursuri înaintate de procuror, 9 cazuri au fost satisfăcute de instanțele ierarhic superioare și în privința persoanelor a fost aplicată măsura arestării preventive. În restul cazurilor, recursurile au fost respinse ca neîntemeiate.

(este necesar de transferat datele la acest compartiment).

Prezentarea grafică a datelor care se referă la pct. 14

	Suma	Media	Mediana	Std. deviation	Minimum	Maximum	Nr.
înaintate de partea acuzării	55	9	5	9.9	1	23	6

Tabelul nr. 37

Motivul invocat de către partea acuzării în recursurile depuse asupra încheierilor judecătorilor de instrucție de respingere a demersurilor cu privire la arestarea persoanei sunt expuse în original în tabelul nr. 38.

Din toate motivele invocate de către partea acuzării trebuie reținute următoarele: respingerea neîntemeiată a demersului de aplicare a măsurii preventive; eschivarea de la prezentarea la OUP, a fost anunțat în căutare. Primul motiv nu este concret și nu este sprijinit de anumite argumente, pe când celelalte

motive sunt clare, întemeiate și destul de argumentate prin datele pe care le deține organul de urmărire penală (procurorul) referitor la comportamentul persoanei în privința căruia se cere aplicarea arestării preventive. Considerăm, că în al doilea caz, procurorul a pus la baza recursului un motiv întemeiat și argumentat.

Motivele invocate de partea acuzării

	Frecvența
a săvârșit infracțiuni deosebit de grave, poate influența negativ urmărirea penală, poate să se eschiveze de la UOP	1
anterior este judecat; a comis crimă în termenul de probă; poate influența asupra adevărului pe dosar; se poate eschiva de la organele de UP; poate nimici mijloacele de probă; va împiedica stabilirea adevărului	1
consideră că nu s-a aplicat legea corect, anterior a comis crime, anterior a fost condamnat, pericol de eschivare de la UP	1
eschivarea de la OUP sau instanță; împiedicarea stabilirii adevărului în procesul penal; săvârșirea altor infracțiuni	1
prezența temeiurilor indicate în art.176 CPP	1
respingerea neîntemeiată a demersului de aplicare a măsurii preventive	1
s-a comis infracțiune pentru care legea prevede pedeapsă mai mare de doi ani, poate să se ascundă, poate influența desfășurarea obiectivă a urmăririi penale	1
se căiește de cele comise	1
se eschiva de la prezentarea la OUP; a fost anunțat în căutare	1
se vor eschiva de la OUP și vor influența mersul normal al UP	1
Total	10

Tabelul nr. 38

15. În câte cazuri au fost admise recursurile asupra măsurilor preventive neprivative de libertate aplicate de judecătorul de instrucție?

În conformitate cu datele colectate s-a constatat că în perioada de referință instanțele ierarhic superioare au examinat 55 recursuri ale părții acuzării, dintre care 46 au fost respinse și numai 9 au fost admise ca fiind întemeiate, cu aplicarea arestării preventive în cazul persoanei, ceea ce constituie 16,4% din tot numărul de demersuri înaintate de partea acuzării.

Tabelul nr. 40

Prezentarea grafică a datelor statistice la pct. 15

	Media	Mediana	Std. deviation	Minimum	Maximum	Nr.
în total	6	4	5.0	1	14	5
a refuzat admiterea recursului	5	2	4.0	1	11	5
a aplicat arestarea preventivă	2	2	1.0	1	3	4

Tabelul nr. 39

	suma
în total	55
a refuzat admiterea recursului	46
a aplicat arestarea preventivă	9

Tabelul nr. 40

Potrivit informației colectate din chestionare, în perioada de referință au fost admise recursurile procurorilor cu aplicarea arestării preventive în:

1. sect. Buiucani – 3 persoane;
2. sect. Ciocana – 3 persoane;

3. raionul Hâncești – 2 persoane;
4. raionul Căușeni – 1 persoană.

16. Care au fost motivele invocate în recursurile asupra măsurilor preventive neprivative de libertate aplicate de judecătorul de instrucție?

În recursurile înaintate în Curțile de Apel, partea acuzării a invocat următoarele motive:

	Frecvența
ca bănuitul să nu influențeze partea vătămată și martorii, să nu se eschiveze de OUP, să nu săvârșească alte infracțiuni, să nu împiedice mersul normal al UP, prezintă pericol pentru societate	1
erau motive rezonabile că persoana ar putea comite alte infracțiuni, eschivarea de la organele de UP	1
există riscul de presiune asupra martorilor și pericolul de eschivare	1
indicate în art. 176 alin. 1 CPP	1
n-a fost luată în calcul gravitatea infracțiunii comise	1
persoana a săvârșit infracțiuni deosebit de grave, anterior a fost condamnat, se eschivează de organele de UP și judecată	1
Total	6

Tablelul nr. 41

17. În câte cazuri a fost revocată măsura arestării preventive?

În unitățile administrativ-teritoriale, în perioada de referință, ținând cont de datele statistice colectate, a fost revocată arestarea preventivă în privința a 119 persoane.

Tablelul nr. 42

În urma analizei datelor statistice privind numărul total de revocare a arestării preventive în raport cu numărul de demersuri înaintate pentru aplicarea arestului, s-au constatat următoarele:

În sectoarele Rîșcani, Ciocana mun. Chișinău și raionul Hâncești nu s-au înregistrat cazuri de revocare a arestării preventive.

Cel mai mic indice referitor la revocarea arestării preventive s-a înregistrat în: sect. Centru (1,0%) mun. Chișinău, raioanele Ialoveni (1,4%), Cahul (1,7%), Ungheni (2,4%), mun. Bălți (4,8%), sect. Botanica (8,7%).

Cel mai mare indice în ceea ce privește revocarea arestării preventive s-a înregistrat în raioanele Orhei (27,5%), Călărași (13,8%) și sect. Buiucani (12,7%).

Tablelul nr. 43, diagrama nr. 15

Motivele invocate în legătură cu revocarea arestării preventive sunt cele mai diverse și ele au fost transpuse în original din chestionare și expuse în tabelul respectiv.

O atenție deosebită trebuie acordată motivului "nu s-a confirmat bănuiala", ceea ce denotă că la momentul aplicării arestării preventive nu erau temeiuri și motive rezonabile de a alege în cazul persoanei această măsură preventivă excepțională.

Prezentarea grafică a datelor statistice ce se referă la pct. 17.

	suma	Media	Mediana	Std. deviation	Minimum	Maximum	Nr.
în total	119	12	8	11.4	2	38	10

Tablelul nr. 42

	Procente raportate la numărul total de infracțiuni	Procent din totalul înaintate pentru arest
Buiucani	1,1	12,7
Căușeni	1,1	3,5
Ialoveni	0,4	1,4

Orhei	6,8	27,5
Hîncești	0,0	0,0
Călărași	3,6	13,8
Ungheni	0,5	2,4
Cahul	0,7	1,7
Centru	0,1	1,0
Ciocana	0,0	0,0
Rîșcani	0,0	0,0
Bălți	1,0	4,8
Botanica	0,5	8,7

Tabelul nr. 43

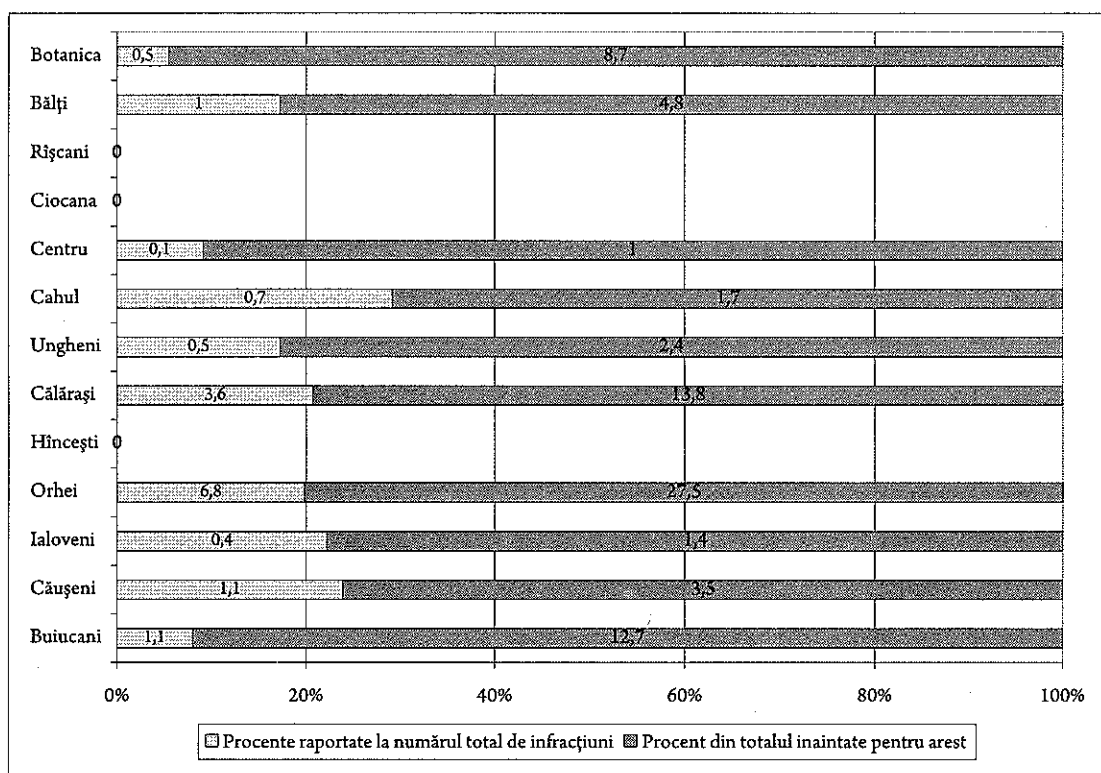

Diagrama nr. 15

Motivele:

Motiv	Frecvența
1-după forma participării inculpatului îi revine rolul secundar, pe când complicei Curtea de Apel Chișinău i-a anulat măsura preventivă - arestul; 1 - nu s-a confirmat bănuiala	1
a dispărut necesitatea menținerii în stare de arest preventiv	1
are loc de muncă și de trai permanent; are în întreținere copii minori; anterior nu este judecat; ajută la stabilirea adevărului în procesul penal	1
are loc permanent de trai și de muncă; starea familială; lipsa antecedentelor penale	1
au apărut noi circumstanțe care au servit drept temei pentru revocarea arestului	1
au decăzut temeiurile prevăzute de art. 176 CPP	1
este minor și în legătură cu starea sănătății	1
lipsa probelor, starea sănătății	1
s-a prezentat singur la OUP, a restituit paguba, părțile s-au împăcat	1
schimbarea situației, personalitatea, dispariția motivelor	1
Total	10

Tabelul nr. 44

18. În câte cazuri a fost încetată de drept arestarea preventivă?

Datele parvenite de la colectori indică la faptul că în perioada de referință, în cele 13 unități teritoriale-administrative a fost încetată de drept arestarea preventivă în 72 cazuri.

Tabelul nr. 45

Prezentarea grafică a datelor expuse la pct. 18

	Suma	Media	Mediana	Std. deviation	Minimum	Maximum	Nr.
În total	72	24	7	33	3	62	3

Tabelul nr. 45

Cel mai frecvent au fost invocate următoarele motive:

Tabelul nr. 46

Motive:

	Frecvența
a fost încetată urmărirea penală	1
aplicarea pedepsei neprivative de libertate	1
termenul de arest a expirat, nu a fost înaintat demers spre prelungire	1
Total	3

Tabelul nr. 47

19. În câte cazuri a fost autorizată prelungirea măsurii arestării preventive pentru un termen de până la 3, 6, 9, 12 luni

În perioada de referință, judecătorii de instrucție din sectoarele și raioanele supuse cercetărilor date au permis prelungirea arestării preventive pe un termen de până la 3 luni în privința la 564 persoane, inclusiv la 34 persoane minore.

Pe o perioadă de până la 6 luni a fost prelungit termenul arestării preventive în privința la 12 persoane.

Tabelul nr. 49

S-a constatat că numărul de cazuri de prelungire a arestării preventive este suficient de mare; astfel, ponderea prelungirii termenului de până la 3 luni, în raport cu numărul total de mandate de arest este de 30,5%.

În raport cu numărul de demersuri înaintate pentru aplicarea arestării preventive s-au constatat următoarele:

Cei mai reduși indici cu privire la numărul cazurilor de prelungire a termenelor deținerii în arest au fost înregistrați în sect. Botanica (0,0%) mun. Chișinău, sect. Ciocana (1,0%) mun. Chișinău, raionul Călărași (3,7%), sect. Buiucani (4,6%) mun. Chișinău, raionul Căușeni (4,9%), raionul Orhei (8,7%). Aceste date denotă faptul că în aceste unități teritorial-administrative, organele de urmărire penală au efectuat mai operativ acțiunile de urmărire penală și au reușit să finiseze urmărirea penală în termeni rezonabili, în cauzele penale cu autori arestați.

Cei mai ridicați indici în privința numărului cazurilor de prelungire a termenului deținerii în arest au fost înregistrați în raioanele Ialoveni (68,1%), Cahul (54,6%), mun. Bălți (34,1%), sect. Rîșcani (32,0%) și raionul Hîncești (31,7%). Astfel, în aceste unități teritorial-administrative, organele de urmărire penală au avut probleme serioase la finisarea în termeni rezonabili a urmăririi penale pe cauzele penale în care au fost deținute persoane sub arest.

Tabelul nr. 50, diagrama nr. 16

Prezentarea grafică a datelor statistice expuse la pct. 19

	Media	Mediana	Std. deviation	Minimum	Maximum	Nr.
3 luni	47	16	58.9	3	190	12
inclusiv în privința minorilor	5	2	4.9	1	12	7
6 luni	2	2	1.1	1	3	6
inclusiv în privința minorilor						

9 luni						
inclusiv în privința persoanelor de sex feminin						

Tabelul nr. 48

	suma
3 luni	564
inclusiv în privința minorilor	34
6 luni	12

Tabelul nr. 49

Procent din totalul înaintate pentru arest

	3 luni	inclusiv în privința minorilor	6 luni
Buiucaeni	4,6	0,0	1,7
Căușeni	4,9	0,0	2,1
Ialoveni	68,1	8,3	0,0
Orhei	8,7	0,7	0,0
Hîncești	31,7	1,6	1,6
Călărași	3,7	0,9	0,9
Ungheni	4,1	1,6	0,0
Cahul	54,6	1,7	0,9
Centru	27,9	0,0	0,0
Ciocana	1,0	0,0	0,0
Rișcani	32,0	0,0	0,0
Bălți	34,1	3,3	0,3
Botanica	0,0	0,0	0,0

Tabelul nr. 50

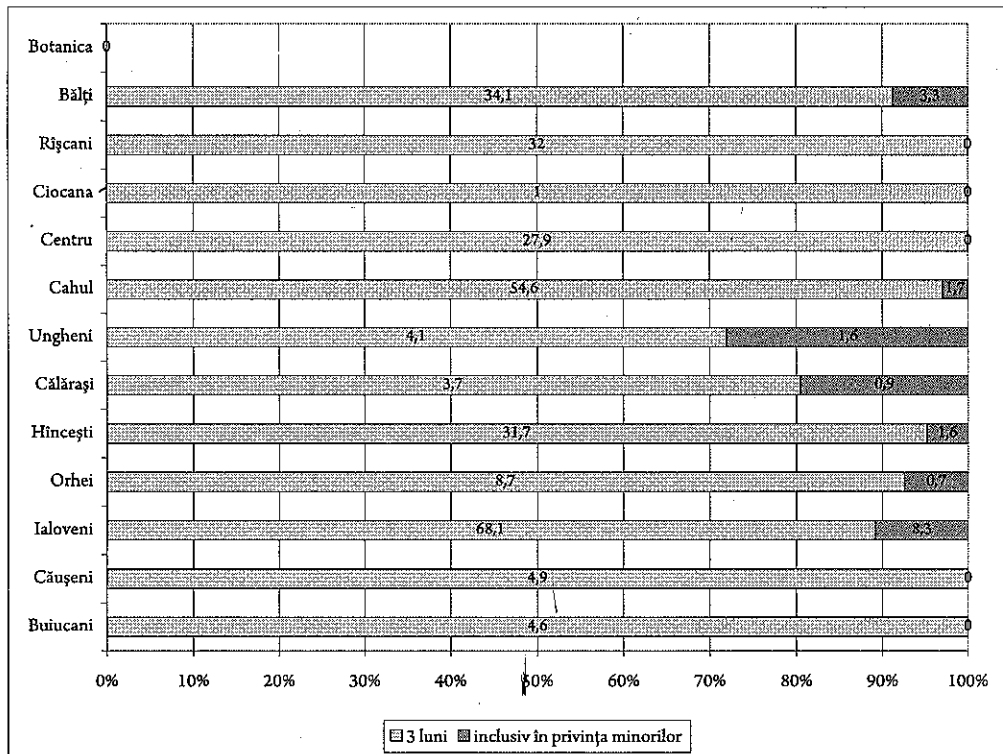

Diagrama nr. 16

19. Care au fost motivele invocate în demersurile de prelungire a termenului arestării preventive?

Motivele invocate în demersurile cu privire la prelungirea termenului arestării preventive sunt expuse în următorul tabel.

	Frecvența
30 - pentru a nu se eschiva de la OUP, 21 - pentru a nu împiedica stabilirea adevărului în procesul penal; 6 - pentru a nu săvârși alte infracțiuni	1
a comis infracțiuni grave, poate să comită și alte crime	1
complicitatea cauzei cercetate, gravitatea infracțiunilor cercetate	1
complicitatea cazurilor; numirea și efectuarea expertizelor; administrarea altor probe	1
trebuie întreprinse măsurile de finalizare a UP; s-a păstrat puterea probantă	1
lucrul necesar de efectuat o serie de acțiuni de urmarire penala, temeiurile pentru care a fost aplicat arestul nu au dispărut	1
nu au dispărut temeiurile în vaza cărora a fost aplicată măsura de arest preventiv, în scopul asigurării unei eventuale sentințe	1
păstrarea temeiurilor aplicării măsurilor de reprimare, aflarea persoanei în spitalul psihiatric, expertiza	1
s-au păstrat circumstanțele ce au servit drept temei pentru arestarea învinuitului; mai este bănuit de comiterea unei infracțiuni	1
urmărirea penală nu a fost finisată în termenul arestării preventive	1
volum mare de lucru; este periculos; trebuie efectuate diferite acțiuni de UP cu scopul asigurării executării sentinței	1
volumul mare de lucru, efectuarea expertizelor, administrarea probelor	1
Total	12

Tabelul nr. 51

Pentru note

În urma efectuării cercetărilor de rigoare a informației incluse în chestionarele pentru colectorii de date statistice din instanțele de judecată au fost consemnate următoarele note:

	Frecvența
în demersul ofițerului și al procurorului nu sunt indicate probele care confirmă argumentarea temeiurilor invocate de aplicare a arestului; acest lucru este remarcat și în încheierile judecătorești de aplicare a măsurilor de arest preventiv	1
nu este logic faptul ca măsura preventivă sub formă de arest la domiciliu și eliberarea provizorie sub control judiciar se aplică selectiv doar pentru unele categorii de infracțiuni. Ar fi binevenit faptul ca restricțiile nominalizate în general să fie excluse	1
pentru fiecare persoană să fie perfectat câte un demers; pentru fiecare persoană să fie întocmită o încheiere separată; demersurile să fie prezentate de procuror	1
Total	3

Tabelul nr. 52

CAPITOLUL III. Rezultatele cercetării. Prezentarea analitică a datelor acumulate de judecătorii de instrucție

Conform informației furnizate de către Direcția de generalizare a practicii Judiciare și analiză a statisticii judiciare a Curții Supreme de Justiție, în anul 2005 au fost examinate 6313 demersuri privind arestarea preventivă.

În cadrul prezentei cercetări au fost examinate 4891 demersuri, ceea ce constituie un procent de 77,5%.

NB: Nu au fost examinate cauzele/formularele care nu conțineau date complete sau relevante indicatorilor.

1. Cine solicită aplicarea arestării preventive?

Nr.	Raion/sector	% demersuri înaintate de către ofițer urmărire penală	% demersuri înaintate de către procuror
1.	Rîșcani	67,4	32,6
2.	Bălți	0,0	100,0
3.	Ungheni	10,6	89,4
4.	Centru	11,8	88,2
5.	Buiucani	39,9	60,1
6.	Fălești	62,5	37,5
7.	Dubăsari	42,9	57,1
8.	Căușeni	67,8	32,2
9.	Sîngerei	29,6	70,4
10.	Briceni	62,3	37,7
11.	Edineț	40,5	59,5
12.	Cimișlia	20,6	79,4
13.	Anenii Noi	0,0	100,0
14.	Soroca	48,9	51,1
15.	Comrat	0,0	100,0
16.	Hîncești	84,1	15,9
17.	Nisporeni	77,4	22,6
18.	Rîșcani Chis	42,8	57,2
19.	Cahul	77,3	22,7
20.	Călărași	44,0	56,0
21.	Botanica	61,3	38,7
22.	Dondușeni	0,0	100,0
23.	Basarabeasca	67,0	33,0
24.	Vulcănești	79,2	20,8
25.	Șoldănești	28,9	71,1
26.	Ciocana	56,1	43,9
27.	Telenești	23,6	76,4
28.	Cantemir	47,3	52,7
29.	Drochia	55,8	44,2
30.	Ocnița	74,7	25,3
31.	Orhei	0,0	100,0
32.	Leova	65,0	35,0
33.	Strășeni	88,2	11,8
34.	Ștefan Vodă	73,2	26,8
35.	Ialoveni	4,9	95,1
36.	Glodeni	38,9	61,1
37.	Rezina	83,8	16,2
38.	Florești	55,1	44,9

Cel mai mare număr de demersuri privind aplicarea arestării preventive este înaintat de către procuror. În această privință practica este neuniformă.

În mun. Bălți, Anenii Noi, Comrat, Dondușeni și Orhei, toate demersurile privind aplicarea arestării preventive sunt înaintate de către procuror. Ponderea demersurilor înaintate de către procuror constituie: 95,1% - Ialoveni; 89,4% - Ungheni; 88,2% - sectorul Centru, mun. Chișinău; Cimișlia – 79,4%; 76,4% - Telenești. În unele raioane, ponderea demersurilor înaintate de către procuror este considerabil sub media pe republică: Strășeni – 11,8%; Hâncești - 15,9%; Rezina – 16,2%.

2. Frecvența aplicării arestării preventive

Nr.	Raion/sector	% cazuri de aplicare a arestării preventive
1.	Rîșcani	88,4
2.	Bălți	87,3
3.	Ungheni	78,9
4.	Centru	83,3
5.	Buiucani	79,1
6.	Fălești	73,4
7.	Dubasari	69,0
8.	Căușeni	85,3
9.	Sîngerei	84,3
10.	Briceni	68,4
11.	Edineț	85,7
12.	Cimișlia	55,9
13.	Anenii Noi	82,1
14.	Soroca	71,6
15.	Comrat	89,3
16.	Hîncești	68,3
17.	Nisporeni	58,1
18.	Rîșcani (Chișinău)	85,4
19.	Cahul	72,4
20.	Călărași	81,7
21.	Botanica	76,8
22.	Dondușeni	74,1
23.	Basarabeasca	70,9
24.	Vulcănești	91,7
25.	Șoldanești	89,5
26.	Ciocana	63,6
27.	Telenești	92,7
28.	Cantemir	78,2
29.	Drochia	100,0
30.	Ocnîța	88,0
31.	Orhei	92,8
32.	Leova	75,0
33.	Strășeni	77,3
34.	Ștefan Vodă	64,6
35.	Ialoveni	68,1
36.	Glodeni	77,8
37.	Rezina	89,7
38.	Florești	78,7
		79,1

Ponderea numărului de cazuri de aplicare a arestării preventive în raport cu numărul de demersuri de aplicare a arestării preventive este foarte mare în toate raioanele republicii, media fiind de 79,1%, constituind în Drochia – 100%; Orhei – 92,8%; Telenești – 92,7%; Vulcănești – 91,7%;

Rezina – 89,7%; Șoldănești – 89,5%; Comrat – 89,3%; Râșcani – 88,4%; Ocnîța – 88%; Bălți – 87,3%. Doar în patru raioane, această pondere este mai mică de 65%: Ștefan-Vodă – 64,6%; sectorul Ciocana, mun. Chișinău – 63,6%; Nisporeni – 58,1%; Cimișlia – 55,9%.

3. Temeiuri invocate și acceptate pentru aplicarea arestării preventive

Raion/sector	Pentru a nu se ascunde de organul de urmărire penală sau instanța de judecată	Pentru a nu împiedica stabilirea adevărului în procesul penal	Pentru a nu săvârși alte infracțiuni	În scopul asigurării executării sentinței	Alte temeuri
Râșcani	55,3	23,7	15,8	5,3	0
Bălți	0,0	0,0	0,0	0,0	100
Ungheni	48,5	40,2	22,7	11,3	0
Centru	54,1	24,7	21,2	0,0	0
Buiucani	95,3	84,5	50,4	4,7	0
Fălești	53,2	34,0	12,8	0,0	0
Dubăsari	65,5	17,2	17,2	0,0	0
Caușeni	59,8	17,2	22,1	0,0	0
Sîngerei	0,0	0,0	0,0	0,0	0
Briceni	100	14,1	33,3	0,0	0
Edineț	84,7	4,2	11,1	0,0	0
Cimișlia	42,1	31,6	26,3	0,0	0
Anenii Noi	100,0	100,0	100,0	0,0	0
Soroca	100,0	100,0	0,0	0,0	0
Comrat	100,0	100,0	100,0	100,0	0
Hîncești	39,5	7,0	46,5	7,0	0
Nisporeni	77,8	27,8	55,6	0,0	5,6
Râșcani (Chișinău)	97,7	86,8	77,8	0,2	42,3
Cahul	49,2	50,0	0,8	0,0	0
Călărași	74,2	55,1	23,6	6,7	0
Botanica	43,1	35,6	35,0	42,0	0
Dondușeni	100,0	100,0	100,0	0,0	0
Basarabeasca	13,7	72,6	57,5	38,4	16,4
Vulcănești	54,5	13,6	31,8	0,0	0
Șoldănești	82,4	2,9	0,0	14,7	0
Ciocana	39,7	37,6	14,4	8,2	0
Telenești	62,7	56,9	35,3	0,0	0
Cantemir	100,0	79,1	62,8	41,9	44,2
Drochia	93,0	93,0	7,0	0,0	0,0
Ocnîța	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Orhei	36,7	32,0	25,8	9,4	3,9
Leova	33,3	20,0	20,0	26,7	0,0
Strășeni	100,0	100,0	100,0	0,0	0,0
Ștefan Vodă	39,6	13,2	47,2	0,0	0,0
Ialoveni	30,6	25,5	11,2	24,5	8,2
Glodeni	100,0	100,0	100,0	0,0	0,0
Rezina	67,2	16,4	16,4	0,0	0,0
Florești	100,0	100,0	100,0	0,0	0,0
	62,4	48,4	37,1	12,4	13,4

Analizând temeurile invocate în demersurile de aplicare a arestării preventive soldate cu încheieri de aplicare a arestării preventive se constată, de asemenea, o practică neuniformă.

La completarea formularului (chestionarului) au fost indicate opțiunea(ile) invocate în demersurile de aplicare a arestării preventive:

- Pentru a nu se ascunde de organul de urmărire penală sau instanța de judecată.
- Pentru a nu împiedica stabilirea adevărului în procesul penal.
- Pentru a nu săvârși alte infracțiuni.
- În scopul asigurării executării sentinței.
- Alte temeuri.

În unele raioane, în fiecare demers sunt invocate toate sau majoritatea criteriilor de bază: Comrat; Anenii Noi; Strășeni; Dondușeni; Glodeni; Florești.

Temeiul „Pentru a nu se ascunde de organul de urmărire penală sau instanța de judecată” se regăsește în toate demersurile de aplicare a arestării preventive soldate cu încheieri de aplicare a arestării preventive din Briceni; Soroca; Cantemir constituind și unicul temei pentru practica din raionul Ocnița. În general, acest temei este cel mai des invocat, media constituind 62,4% din cazuri.

După frecvența invocării următorul temei invocat este „Pentru a nu împiedica stabilirea adevărului în procesul penal”, fiind regăsit în medie pe republică în 48,4% din cazuri (Drochia – 93%; sectorul Râșcani mun. Chișinău – 86,8%; sectorul Buiucani mun. Chișinău – 84,5%; Telenеști – 56% etc.).

Temeiul „În scopul asigurării executării sentinței” este cel mai rar invocat, fiind regăsit în 12,4% din cazuri, din totalul pe republică.

În unele raioane se regăsesc invocate și criteriile complementare: Bălți - 100% cazuri; Cantemir – 44,2% cazuri; sectorul Râșcani mun. Chișinău – 42,3% din cazuri.

4. Arestarea preventivă a minorilor, persoanelor de sex feminin, persoanelor în vârstă, bolnave și altor categorii specifice

Raion/ sector	Nr. de cazuri de apli- care a arestării preven- tive	Inclusiv, în%								
		persoane de sex femi- nin		minori		persoa- ne bă- trâne (de la 60 ani)	per- soane bol- nave	persoane aflate pen- tru prima dată sub urmărirea penală	persoa- ne cu antece- dente penale	alte ca- tegorii de per- soane
		total	mi- nore	total	inclusiv cu vârsta de la 14 la 16 ani					
Bălți	289	10,0	0,3	4,2	4,2	1,7	1,7	43,3	54,7	7,3
Centru	170	11,8	0,0	1,2	1,2	0,0	0,0	47,1	45,9	0,0
Buiucani	129	7,0	0,0	1,6	0,0	0,8	0,8	60,5	38,0	1,6
Dubăsari	29	3,4	3,4	6,9	0,0	0,0	0,0	41,4	44,8	6,9
Căușeni	122	3,3	0,0	6,6	0,8	0,0	0,0	68,0	23,8	0,0
Briceni	78	1,3	0,0	1,3	0,0	0,0	0,0	52,6	47,4	0,0
Cimișlia	19	10,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	36,8	63,2	0,0
Soroca	101	1,0	0,0	5,0	0,0	0,0	0,0	2,0	92,1	0,0
Comrat	192	2,6	0,0	10,4	0,0	0,0	1,6	54,7	45,3	0,0
Hâncești	43	4,7	0,0	7,0	0,0	4,7	0,0	27,9	72,1	0,0
Râșcani (Chișinău)	433	5,5	0,9	3,0	0,0	0,5	1,8	36,3	63,7	0,0
Cahul	252	4,8	0,4	9,9	0,4	0,4	0,4	35,3	64,7	0,0
Botanica	357	8,1	0,8	5,6	0,8	0,0	2,0	32,2	67,8	0,0
Vulcănești	22	9,1	0,0	22,7	0,0	0,0	0,0	40,9	59,1	0,0
Ciocana	194	13,4	2,1	6,2	4,1	0,0	0,0	49,0	51,0	0,0
Telenеști	51	15,7	7,8	17,6	5,9	3,9	0,0	56,9	43,1	0,0
Cantemir	43	9,3	0,0	4,7	0,0	2,3	2,3	55,8	23,3	11,6
Drochia	43	4,7	0,0	11,6	7,0	0,0	0,0	41,9	58,1	0,0
Orhei	128	6,3	0,0	3,9	0,8	0,8	0,0	36,7	63,3	7,8
Leova	15	0,0	0,0	0,0	0,0	6,7	0,0	53,3	46,7	0,0

Strășeni	92	6,5	0,0	10,9	2,2	0,0	0,0	54,3	38,0	0,0
Ștefan-Vodă	53	3,8	0,0	15,1	0,0	0,0	0,0	39,6	60,4	0,0
Ialoveni	98	5,1	1,0	11,2	0,0	0,0	0,0	44,9	55,1	0,0
Glodeni	42	7,1	0,0	11,9	4,8	2,4	0,0	61,9	28,6	9,5
Rezina	61	4,9	0,0	6,6	0,0	0,0	1,6	54,1	45,9	0,0

În anumite raioane a fost studiată și frecvența aplicării arestului preventiv în privința anumitor categorii distincte de persoane. Astfel, din raioanele investigate, cea mai mare pondere de aplicare a arestului preventiv (din numărul total de arestări preventive) în privința femeilor este în Telenești (15,7%); sectorul Ciocana, mun. Chișinău (13,4%); sectorul Centru, mun. Chișinău (11,8%); Cimișlia (10,5%). Jumătate dintre persoanele de sex feminin arestate în Telenești erau minore (7,8%).

Din raioanele investigate, cea mai mare pondere de aplicare a arestului preventiv (din numărul total de arestări preventive) în privința minorilor este în Vulcănești (22,7%); Telenești (17,6%); Ștefan Vodă (15,1%); Glodeni (11,9%); Ialoveni (11,2%). Mai mult de 1/3 dintre minorii arestați în Telenești erau cu vârsta de mai puțin de 16 ani (5,9% din totalul de 17,6%). În Drochia, mai mult de jumătate din minorii arestați aveau sub 16 ani (7% din totalul de 11,6%).

Cea mai mare pondere a bătrânilor arestați, din numărul total de mandate de arest, se constată în Leova (6,7%) și Hâncești (4,7%). Cea mai mare pondere a persoanelor bolnave se constată în Cantemir (2,3%) și sectorul Botanica, mun. Chișinău (2,0%).

Este îngrijorător faptul că un număr considerabil de persoane care se află pentru prima dată sub urmărire penală sunt arestate, această pondere constituind (din totalul cazurilor de aplicare a arestării preventive): Căușeni (68%); Glodeni (61,9%); sectorul Buiucani, mun. Chișinău (60,5%); Telenești (56,9%); Cantemir (55,8%); Comrat (54,7%).

Cele mai frecvente motive de neautorizare a arestului preventiv în privința acestor categorii de persoane sunt (formularea păstrată din încheieri): „*lipseau temeri rezonabile de aplicare a arestului; recunoaște vina, a recuperat paguba, se caracterizează pozitiv*”.

5. Depistarea în procesul de examinare a demersului de aplicare a arestului preventiv a încălcărilor drepturilor și libertăților omului din partea organelor de urmărire penală.

Este îngrijorător faptul că nu toți judecătorii de instrucție au indicat depistarea de încălcări ale drepturilor și libertăților omului din partea organelor de urmărire penală, ceea ce nu ne face să credem că asemenea încălcări nu au loc. Doar câțiva dintre judecătorii de instrucție au marcat opțiunile încrise în formular:

- depășirea termenului de reținere;
- încălcarea dreptului la apărare;
- încălcarea dreptului la interpret;
- încălcarea libertății de mărturisire împotriva sa;
- violarea integrității corporale;
- alte încălcări.

Astfel, din numărul total de cazuri/persoane în privința cărora au fost înaintate demersuri de aplicare a arestării preventive au fost menționate doar:

- depășirea termenului de reținere: Călărași – 1,8% din cazuri; Ștefan Vodă – 1,2% din cazuri; Briceni și Anenii Noi – 0,9% din cazuri; Soroca și Ialoveni – 0,7% din cazuri; sectorul Buiucani și sectorul Botanica, mun. Chișinău – 0,6% din cazuri; sectorul Râșcani, mun. Chișinău – 0,4% din cazuri; Cahul – 0,3% din cazuri.
- încălcarea dreptului la apărare: Dondușeni – 3,7% din cazuri; Florești – 2,2% din cazuri; Orhei – 1,4% din cazuri; sectorul Râșcani, mun. Chișinău – 0,2% din cazuri.
- încălcarea dreptului la interpret: Dondușeni – 3,7% din cazuri; Florești – 3,4% din cazuri; Ștefan Vodă – 2,4% din cazuri; sectorul Botanica, mun. Chișinău – 0,4% din cazuri.
- încălcarea libertății de mărturisire împotriva sa: nu este indicat;

- e) violarea integrității corporale: sectorul Botanica, mun. Chișinău – 3,4% din cazuri; Călărași – 1,8% din cazuri; Cahul - 1,1% din cazuri; sectorul Râșcani, mun. Chișinău – 0,8% din cazuri; Orhei – 0,7% din cazuri.
- f) alte încălcări: Călărași – 3,7% din cazuri; Ialoveni – 2,1% din cazuri; Orhei – 0,7% din cazuri.

6. Respingerea demersului de aplicare a arestării preventive, fără aplicarea altei măsuri preventive

Raion/sector	Nr. demersuri de aplicare a arestării preventive înaintate	Nr. de demersuri respinse	% de demersuri respinse
Rîșcani	43	4	9,3
Bălți	331	10	3,0
Ungheni	123	5	4,1
Centru	204	15	7,4
Buiucani	163	18	11,0
Fălești	64	0	0,0
Dubăsari	42	13	31,0
Căușeni	143	14	9,8
Sîngerei	108	3	2,8
Briceni	114	35	30,7
Edineț	84	6	7,1
Cimișlia	34	3	8,8
Anenii Noi	112	15	13,4
Soroca	141	0	0,0
Comrat	215	8	3,7
Hîncești	63	15	23,8
Nisporeni	31	2	6,5
Rîșcani (Chișinău)	507	62	12,2
Cahul	348	76	21,8
Călărași	109	2	1,8
Botanica	465	21	4,5
Dondușeni	27	5	18,5
Basarabeasca	103	3	2,9
Vulcănești	24	1	4,2
Șoldănești	38	4	10,5
Ciocana	305	104	34,1
Telenești	55	3	5,5
Cantemir	55	12	21,8
Drochia	43	11	25,6
Ocnița	83	0	0,0
Orhei	138	0	0,0
Leova	20	0	0,0
Strășeni	119	1	0,8
Ștefan Vodă	82	16	19,5
Ialoveni	144	35	24,3
Glodeni	54	6	11,1
Rezina	68	5	7,4
Florești	89	0	0,0
	4891	481	9,8

Din numărul total de demersuri de aplicare a arestării preventive, doar un număr redus este respins, fără aplicarea altei măsuri preventive (spre deosebire de cele admise). Media generală pe republică constituie în acest sens 9,8%. În anumite raioane nu există demersuri de aplicare a arestării

preventive respinse, fără aplicarea altei măsuri preventive: Ocnița, Florești; Fălești, Soroca; Orhei; Leova. În anumite raioane această pondere a demersurilor respinse este considerabil sub media generală: Strășeni – 0,8%; Călărași – 1,8%; Sângerei – 2,8%; Basarabeasca – 2,9%; Bălți – 3%. În alte raioane, această pondere a demersurilor respinse este considerabil mai mare decât media pe republică: sectorul Ciocana, mun. Chișinău – 34,1%; Dubăsari – 31%; Briceni – 30,7%.

Nu a constituit un obiectiv al studiului cantitativ determinarea cauzelor (temeinicia/motivarea demersurilor, atitudinea alteori represivă a unor judecători de instrucție, influența factorilor de ordin subiectiv etc.) acestei deferențe în practica de solicitare, admitere și respingere a demersurilor de aplicare a arestării preventive. Au fost stabilite, însă, motivele respingerii demersurilor de aplicare a arestării preventive. Printre acestea au fost invocate (formulările păstrate din încheieri): „lipsa de necesitate; lipsa temeiurilor, lipsa temeiurilor justificate și rezonabile de a presupune că este necesară aplicarea măsurii preventive; lipsa temeiurilor prevăzute de legislație, lipsa temeiurilor prevăzute de art. 176 CPP; 185-186, CPP; are loc de trai permanent; are familie; soție însărcinată; starea sănătății; are grad de invaliditate; căsătorit; are în întreținere 1-3 copii minori; este unicul întreținător; anterior necondamnat, nu are antecedente penale; antecedente penale stinse; nu sunt argumente că se va eschiva, că nu se va prezenta; nu existau temeiuri că se va eschiva de la urmărire penală sau vor împiedica stabilirea adevărului; se căiește de cele săvârșite; și-a recunoscut vina; a recuperat paguba; garanția că se va prezenta la solicitare; urmărirea penală avea posibilitatea aplicării unei măsuri preventive mai ușoare; a fost aplicată arestarea la domiciliu; persoana a fost amnistiată; sunt îndeplinite aproape toate acțiunile de urmărire penală; acțiunile persoanei nu cădeau sub infracțiune penală; ca să fie aplicate de procuror, care conduce urmărirea penală; dreptul procurorilor la aplicarea unei măsuri preventive ce ține de competența lor; din lipsa adresării părților cointeresate; părțile nu au solicitat aplicarea măsurii preventive de alternative arestului preventiv; din motive netemeinice; nu era necesară dispunerea arestării la domiciliu, liberării provizorii sub control judiciar sau liberării provizorii pe cauțiune etc.”

7. Respingerea demersului de aplicare a arestării preventive, cu aplicarea altei măsuri preventive

Raion/sector	% arestarea la domiciliu	% liberarea provizorie pe cauțiune	% liberarea provizorie sub control judiciar	% altă măsură neprivativă de libertate	% Total
Rîșcani	0	0	0	2,3	2,3
Bălți	0,6	0	0	0,0	0,6
Ungheni	0,0	0	0	10,6	10,6
Centru	0,5	0	0	8,8	9,3
Buiucani	3,1	0	0	6,7	9,8
Fălești	4,7	0	0	32,8	37,5
Dubăsari	0,0	0	0	0,0	0,0
Căușeni	1,4	0	0	3,5	4,9
Sîngerei	0,0	0	0	13,0	13,0
Briceni	0,0	0	0	0,0	0,0
Edineț	1,2	0	6,0	0,0	7,1
Cimișlia	8,8	5,9	0,0	0,0	14,7
Anenii Noi	0,0	0	0,0	0,9	0,9
Soroca	0,0	0	0,0	0,0	0,0
Comrat	0,5	0	0,0	0,0	0,5
Hâncești	7,9	0	0,0	0,0	7,9
Nisporeni	0,0	0	0,0	25,8	25,8
Rîșcani Chișinău	2,4	0	0,0	0,0	2,4
Cahul	0,0	1,7	1,1	2,9	5,7
Călărași	3,7	0	1,8	13,8	19,3
Botanica	4,1	0,2	0,0	14,4	18,7
Dondușeni	0,0	0	0,0	7,4	7,4

Basarabeasca	0,0	1,0	0,0	0,0	1,0
Vulcănești	4,2	0	0,0	0,0	4,2
Șoldănești	0,0	0	0,0	0,0	0,0
Ciocana	0,7	0	0,0	1,6	2,3
Telenești	0,0	0	0,0	0,0	0,0
Cantemir	0,0	0	0,0	0,0	0,0
Drochia	0,0	0	0,0	0,0	0,0
Ocnița	1,2	1,2	1,2	0,0	3,6
Orhei	0,0	1,4	0,0	5,8	7,2
Leova	0,0	0	0,0	25,0	25,0
Strășeni	4,2	0	7,6	10,1	21,8
Ștefan Vodă	0,0	0	2,4	13,4	15,9
Ialoveni	1,4	0	1,4	3,5	6,3
Glodeni	11,1	0	0,0	0,0	11,1
Rezina	2,9	0	0,0	0,0	2,9
Florești	15,7	0	0,0	3,4	19,1
	1,9	0,3	0,5	4,8	7,4

Din numărul total de demersuri de aplicare a arestării preventive, un număr redus este respins, cu aplicarea altei măsuri preventive (spre deosebire de cele admise). Media generală pe republică constituie în acest sens 7,4%. În anumite raioane nu există demersuri de aplicare a arestării preventive respinse, cu aplicarea altei măsuri preventive: Briceni; Soroca; Drochia; Telenești; Șoldănești; Dubăsari; Cantemir. În anumite raioane această pondere a demersurilor respinse este considerabil sub media generală: Comrat – 0,5%; Bălți – 0,6%; Anenii Noi – 0,9%; Basarabeasca – 1%. În alte raioane, această pondere a demersurilor respinse este considerabil mai mare decât media pe republică: Fălești – 37,5%; Nisporeni – 25,8%; Leova – 25%; Strășeni – 21,8%.

Astfel, în Soroca, nu este respins nici un demers de aplicare a arestării preventive; în alte raioane, foarte puține (ex. Bălți), în altele practicându-se respingerea demersurilor de arestare preventivă cu aplicarea altor măsuri preventive (Fălești, Nisporeni, Leova, Strășeni etc).

De asemenea, rezultă o aplicabilitate limitată a liberării provizorii pe cauțiune (0,3%) și liberării provizorii sub control judiciar (0,5%).

Nu a constituit un obiectiv al studiului cantitativ determinarea cauzelor (temeinicia/motivarea demersurilor, atitudinea alteori represivă a judecătorilor de instrucție, influența factorilor de ordin subiectiv etc.) acestei deferențe în practica de solicitare, admitere și respingere a demersurilor de aplicare a arestării preventive. Au fost stabilite însă motivele respingerii demersurilor de aplicare a arestării preventive, soldate cu aplicarea altei măsuri preventive. Printre acestea au fost invocate (extras din încheieri): „lipsa de necesitate; arestul nu este rațional; lipsa temeiurilor rezonabile; nu erau motive temeince; lipsa temeiurilor prevăzute de art. 176 CPP; nu existau motive rezonabile pentru a apela la arestarea preventivă prevăzută de art. 176 CPP, dar existau motive de aplicare a altor măsuri preventive nonprivative; neconcordanța vădită între măsura preventivă solicitată și gravitatea infracțiunii incriminate; personalitatea; vârsta tânără; este minor; se caracteriza pozitiv; are loc permanent de trai; angajat în câmpul muncii; serviciu; are copii minori, are în întreținere copii minori; este bolnav și are nevoie de asistență medicală; este invalid de gr. II; crima nu prezenta pericol; gravitatea crimei; nu are antecedente penale; nu sunt argumente că se va eschiva; lipsa probelor care ar da temei de a presupune că bănuitul se va eschiva de la urmărire penală; lipseau date concrete că se va eschiva de la urmărire penală sau vor împiedica stabilirea adevărului; nu pot încurca stabilirea adevărului, desfășurarea normală a urmăririi penale; recunoaște vina; a participat la descoperirea infracțiunii; lipsa prejudiciului material; a recuperat paguba; a contribuit la înlăturarea consecințelor negative ale comiterii infracțiunii; depășirea termenului de reținere; schimbarea situației; prezența condițiilor prevăzute de art. 188 CPP; exista posibilitatea de a influența martorul etc.”

8. Frecvența invocării anumitor motive în caz de respingere a demersului de aplicare a arestării preventive

Raion/sector	din lipsa temeiurilor indicate în alin. 1 art.176 CPP	din cauza depistării încălcărilor normelor CPP	din cauza depistării încălcărilor normelor CP	din cauza depistării încălcărilor drepturilor și libertăților persoanei	din lipsa necesității aplicării arestării preventive	din alte motive
Rîșcani	2,3				9,3	
Bălți	10,0	0,6				2,1
Ungheni	0,8		0,8		19,5	
Centru	14,2	1,0			1,0	0,5
Buiucani	19,6	1,2	4,3		3,7	
Fălești	3,1					
Dubăsari	31,0					
Căușeni	12,6	2,1				
Singerei	12,0				3,7	
Briceni	29,8	0,9				
Edineț	14,3				2,4	
Cimișlia	29,4	5,9			8,8	
Anenii Noi	16,1			1,8		
Soroca	6,4			0,7	5,7	
Comrat	3,7	0,5				
Hâncești	31,7				23,8	
Nisporeni	-				9,7	
Rîșcani Chișinău	14,6	7,7			3,9	
Cahul	13,8	1,4	0,3		11,5	0,6
Călărași	6,4	3,7		0,9	8,3	1,8
Botanica	9,7	4,1	4,7	1,7	2,6	
Dondușeni	3,7	3,7		3,7	22,2	
Basarabeasca	23,3	1,0			4,9	
Vulcănești	8,3					
Șoldănești	5,3				5,3	
Ciocana	26,2				10,2	
Telenești	-				7,3	
Cantemir	20,0		1,8		21,8	
Drochia	9,3	14,0				2,3
Ocnița	-					
Orhei	0,7			2,9	3,6	
Leova	10,0				15,0	
Strășeni	-				22,7	
Ștefan Vodă	31,7	2,4			1,2	
Ialoveni	17,4	2,1		1,4	11,1	
Glodeni	11,1				11,1	
Rezina	7,4				2,9	
Florești	7,9			5,6	7,9	
	0,0	0,0	0,0	0	0,0	0

Motivele de refuz a aplicării arestării preventive sunt diverse. Cel mai frecvent este invocat motivul „Din lipsa temeiurilor indicate în alin. 1 art.176 CPP”: Ștefan Vodă și Hâncești - 31,7% cazuri; Dubăsari - 31% cazuri; Briceni - 29,8% cazuri; Cimișlia - 29,4% cazuri; sectorul Ciocana, mun. Chișinău - 26,2% cazuri etc.

Uneori se consideră că lipsește necesitatea aplicării arestării preventive: Hâncești – 23,8%; Ștrășeni – 22,7% din cazuri; Dondușeni – 22,2%; Cantemir – 21,8%; Ungheni – 19,5% etc. În acest sens sunt fixate cel mai frecvent unul sau mai multe din următoarele argumente: „are loc permanent de trai; este minor; este student; are la întreținere copii minori; este persoană de vârstă înaintată și este invalid de gr. II; este în relații civile cu cineva; se căiește de cele săvârșite; nu are antecedente penale (anterior necondamnat); antecedente penale stinse; se obligă să se prezinte la orice chemare a ofițerului de urmărire penală; garanția că pe viitor se va prezenta la orice chemare a ofițerului de urmărire penală; ofițerul a cerut respingerea deoarece s-a constatat că bănuitul nu a participat la comiterea infracțiunii; împăcarea părților; a restituit paguba materială etc”.

În unele raioane este invocat și motivul „Din cauza depistării încălcărilor normelor CPP”: Drochia – 14% cazuri; sectorul Râșcani, mun. Chișinău – 7,7% cazuri; Călărași – 3,7% cazuri. Uneori este invocat și motivul „Din cauza depistării încălcărilor normelor CP”: sectorul Botanica, mun. Chișinău – 4,7% cazuri; sectorul Buiucani, mun. Chișinău – 4,3% cazuri; Cantemir – 1,8% cazuri etc.

Deosebit de rar este invocat motivul „Din cauza depistării încălcărilor drepturilor și libertăților persoanei”, fiind regăsit doar în câteva raioane: Florești – 5,6% cazuri; Dondușeni – 3,7% cazuri; Orhei – 2,9% cazuri; Anenii Noi – 1,8% cazuri etc.

9. Recursul împotriva încheierii judecătorului de instrucție privind aplicarea arestării preventive:

Raion/sector	Nr. total de încheieri ale judecătorului de instrucție privind aplicarea arestării preventive	Nr. de recursuri depuse de către partea apărării	% recursuri depuse
Rișcani	38	7	18,4
Bălți	289	55	19,0
Ungheni	97	4	4,1
Centru	170	13	7,6
Buiucani	129	23	17,8
Fălești	47	5	10,6
Dubăsari	29	0	0,0
Căușeni	122	5	4,1
Singerei	91	0	0,0
Briceni	78	3	3,8
Edineț	72	3	4,2
Cimișlia	19	2	10,5
Anenii Noi	92	43	46,7
Soroca	101	2	2,0
Comrat	192	30	15,6
Hâncești	43	0	0,0
Nisporeni	18	0	0,0
Rișcani Chișinău	433	61	14,1
Cahul	252	29	11,5
Călărași	89	3	3,4
Botanica	357	132	37,0
Dondușeni	20	1	5,0
Basarabeasca	73	2	2,7
Vulcănești	22	3	13,6
Șoldănești	34	1	2,9
Ciocana	194	18	9,3
Telenești	51	0	0,0
Cantemir	43	0	0,0
Drochia	43	5	11,6
Ocnîța	73	1	1,4
Orhei	128	2	1,6
Leova	15	0	0,0

Strășeni	92	1	1,1
Ștefan Vodă	53	4	7,5
Ialoveni	98	11	11,2
Glodeni	42	3	7,1
Rezina	61	1	1,6
Florești	70	5	7,1
	3870	478	12,4

Numărul de recursuri depuse de către partea apărării privind temeinicia și legalitatea arestării preventive este redus, constituind în mediu pe republică 12,4% în raport cu numărul total de încheieri ale judecătorului de instrucție privind aplicarea arestării preventive. În anumite raioane nu a fost depus nici un recurs: Dubăsari; Sângerei; Hâncești; Nisporeni; Telenești; Cantemir; Leova. În alte raioane această pondere este foarte mică: Strășeni – 1,1%; Ocnîța – 1,4%; Rezina și Orhei – 1,6%; Soroca – 2%; Șoldănești – 2,9%. Doar în două raioane această pondere este mai mare de 1/3: Anenii Noi – 46,7%; sectorul Botanica, mun. Chișinău – 37%. Nu a constituit un obiectiv al studiului cantitativ determinarea cauzelor, deși din rezultatele interviurilor acest fapt se explică cel mai frecvent prin calitatea apărătorului (prin contract sau din oficiu).

Printre cele mai frecvente motive invocate de către partea apărării se regăsesc (din recursurile depuse de către partea apărării): „lipsa de probe; lipsa temeiurilor, lipsa temeiurilor prevăzute de art. 176 CPP; nu existau motive rezonabile de a aplica arestul preventiv; nu sunt de acord cu argumentele expuse în încheiere; măsura prea aspră; conform art. 166-167, 176, 185-186, 195-196, 312 CPP; conform art. 175-176, 178 al. 1, 185 al. 4, 188, 196, 300 al. 2, 307, 311-312 CPP; personalitatea; se caracterizează pozitiv; caracteristica pozitivă; are loc permanent de trai; student; angajat permanent în câmpul muncii; are copii minori; are în întreținere copii minori; starea sănătății, este bolnav; starea materială a familiei; membrii familiei bolnavi; este indentificată persoana că este cetățean al RM; nu are intenții de a se eschiva de la urmărire penală; nu va împiedica stabilirea adevărului; nu va împiedica desfășurarea normală a urmării penale; se obligă să nu se eschiveze de la ofiterul de urmărire penală; nu se consideră vinovat; nu este vinovat de comiterea crimei; recunoaște vina; se căiește de cele comise; anterior nu este judecat, nu are antecedente penale; nu va încălca obligațiunea de nepărsire a locului de trai; recuperează paguba etc.”, fiind similare după esență și formulare cu cele din încheierile judecătorilor de instrucție de respingere a demersurilor de aplicare a arestării preventive.

10. Admiterea recursurilor ca fiind întemeiate cu anularea arestării preventive, fără aplicarea altei măsuri preventive:

Raion/sector	Nr. de recursuri depuse de către partea apărării	Nr. de recursuri admise ca întemeiate	%
Rîșcani	7	0	0
Bălți	55	4	7,3
Ungheni	4	0	0,0
Centru	13	0	0,0
Buiucani	23	6	26,1
Fălești	5	0	0,0
Dubăsari	0	0	-
Căușeni	5	2	40,0
Sîngerei	0	0	-
Briceni	3	0	0,0
Edineț	3	2	66,7
Cimișlia	2	1	50,0
Anenii Noi	43	31	72,1
Soroca	2	1	50,0
Comrat	30	3	10,0
Hâncești	0	0	-
Nisporeni	0	0	-
Rîșcani Chis	61	1	1,6

Cahul	29	0	0,0
Călărași	3	2	66,7
Botanica	132	5	3,8
Dondușeni	1	0	0,0
Basarabeasca	2	0	0,0
Vulcănești	3	1	33,3
Șoldănești	1	1	100,0
Ciocana	18	5	27,8
Telenești	0	0	-
Cantemir	0	0	-
Drochia	5	0	0,0
Ocnița	1	0	0,0
Orhei	2	0	0,0
Leova	0	0	-
Strășeni	1	0	0,0
Ștefan Vodă	4	2	50,0
Ialoveni	11	1	9,1
Glodeni	3	0	0,0
Rezina	1	0	0,0
Florești	5	1	20,0
	478	69	14,4

Din numărul total de recursuri depuse de către partea apărării împotriva încheierii judecătorești de instrucție privind aplicarea arestării preventive, doar un număr redus au fost admise ca întemeiate cu anularea arestării preventive, fără aplicarea altei măsuri preventive, media pe republică constituind 14,4%. Din unele raioane nu a fost admis nici un recurs: Cahul; sectorul Centru, mun. Chișinău; Râșcani; Drochia; Fălești; Ungheni; Glodeni; Basarabeasca; Orhei, Ocnița; Dondușeni; Ștrășeni; Rezina. În anumite raioane, au fost admise doar un număr nesemnificativ de recursuri, din cele depuse: sectorul Râșcani, mun. Chișinău; sectorul Botanica, mun. Chișinău; Bălți; Ialoveni; Comrat.

Motivele invocate în Hotărârile Curții de Apel cu privire la anularea arestului preventiv fără aplicarea altei măsuri preventive sunt diferite, dintre care cele mai frecvente sunt (extrase din hotărâri): „lipsa temeiurilor prevăzute de art. 176 și 186 CPP; nu existau motive întemeiate pentru aplicarea arestului preventiv sau a altor măsuri preventive; nu existau motive rezonabile; personalitatea; are la întreținere copii minori; are loc permanent de trai; starea sănătății; anterior nu este judecat; nu prezintă pericol social; învinuitul nu se va ascunde de ofiterul de urmărire penală; nu are intenția de a părăsi localitatea; singur s-a prezentat la urmărirea penală; nu au fost prezentate probe că poate să se ascundă de urmărirea penală; nu au fost prezentate materialele cauzei penale de către procuror; la momentul examinării încă învinuirea înaintată a fost atenuată; a recuperat paguba; art. 312 al.6 CPP etc.”

11. Admiterea recursurilor ca fiind întemeiate cu anularea arestării preventive și aplicarea altei măsuri preventive:

Raion/sector	Nr. de recursuri depuse de către partea apărării	% de recursuri admise ca fiind întemeiate, cu aplicarea altei măsuri preventive:			
		În total	arestării la domiciliu	liberării provizorie pe cauțiune	altei măsuri preventive neprivative de libertate
Rîșcani	7	14,3	0	0	14,3
Bălți	55	32,7	0	0	32,7
Ungheni	4	0,0	0	0	0,0
Centru	13	76,9	7,7	0	69,2
Buiucaeni	23	52,2	26,1	0	26,1
Fălești	5	0,0	0	0	0,0

Dubăsari	0	-	-	-	-
Căușeni	5	0,0	0	0	0,0
Sîngerei	0	-	-	-	-
Briceni	3	100,0	100,0	0	0,0
Edineț	3	0,0	0	0	0,0
Cimișlia	2	0,0	0	0	0,0
Anenii Noi	43	69,8	0	0	69,8
Soroca	2	50,0	0	0	50,0
Comrat	30	0,0	0,0	0	0,0
Hâncești	0	-	-	-	-
Nisporeni	0	-	-	-	-
Rîșcani Chișinău	61	32,8	9,8	0	23,0
Cahul	29	20,7	0,0	0	20,7
Călărași	3	33,3	0,0	0	33,3
Botanica	132	30,3	9,8	3,8	16,7
Dondușeni	1	0,0	0,0	0	0,0
Basarabeasca	2	50,0	50,0	0	0,0
Vulcănești	3	33,3	0,0	0	33,3
Șoldănești	1	100,0	0,0	0	100,0
Ciocana	18	0,0	0,0	0	0,0
Telenești	0	-	-	-	-
Cantemir	0	-	-	-	-
Drochia	5	0,0	0,0	0	0,0
Ocnița	1	0,0	0,0	0	0,0
Orhei	2	50,0	0,0	0	50,0
Leova	0	-	-	-	-
Strășeni	1	100,0	0,0	0	100,0
Ștefan Vodă	4	0,0	0,0	0	0,0
Ialoveni	11	9,1	9,1	0	0,0
Glodeni	3	33,3	0,0	0	33,3
Rezina	1	0,0	0,0	0	0,0
Florești	5	80,0	80,0	0	0,0

Din numărul total de recursuri depus de către partea apărării împotriva încheierii judecătoarei de instrucție privind aplicarea arestării preventive, doar un număr redus au fost admise ca întemeiate cu anularea arestării preventive; cu aplicarea altei măsuri preventive. Din unele raioane, nici un recurs nu a fost admis: Comrat; sectorul Ciocana, mun. Chișinău; Fălești; Drochia; Ungheni; Ștefan Vodă. În anumite raioane, doar un număr nesemnificativ de recursuri, din cele depuse au fost admise: sectorul Centru, Buiucani, Râșcani, Botanica, mun. Chișinău; Anenii Noi; Bălți.

Judecătorii de instrucție au avut posibilitatea de a-și expune opinia referitor la cazurile de anulare a arestării preventive dispuse de judecătorul de instrucție. Au fost menționate doar 44 de cazuri (în toată republica), în care, în opinia judecătorilor de instrucție, Curtea de Apel a anulat neîntemeiat arestarea preventivă. De asemenea, au menționat că nici motivele invocate de către Curtea de Apel nu erau pertinente sau suficiente: „a apărut în țară și a dat explicații; existau motive întemeiate de a aplica alte măsuri neprivative de libertate; faptul că persoanele au la întreținere alte persoane decât copiii etc.”.

12. Recursul împotriva încheierii judecătoarei de instrucție privind refuzul arestării preventive

A fost depus un număr nesemnificativ de recursuri privind refuzul arestării preventive (242 cazuri total pe republică). În sectorul Buiucani, mun. Chișinău, sunt depuse recursuri în toate cazurile de refuz și aplicarea măsurilor preventive neprivative de libertate (17 din 17, dintre care a fost aplicat arestul în 5 cazuri).

Motivele invocate de către partea acuzării sunt cele mai diverse (extras din recursurile depuse): „judecătorul de instrucție nemotivat a aplicat măsurile neprivative de libertate; existau temeiuri pentru apli-

care a arestului preventiv; nu s-a ținut cont că infracțiunea face parte din cele grave; crimă gravă; anterior judecat; anterior condamnat; există riscul aplicării presiunii asupra martorilor și pericolul de eschivare; poate să împiedice la stabilirea adevărului; presiuni asupra părții vătămate, martorilor; poate să săvârșească alte infracțiuni; nu recunoaște vina; infracțiunea comisă de un grup de persoane; prezintă pericol social sporit; pentru asigurarea executării sentinței; la momentul examinării recursului au fost prezentate probe în necesitatea aplicării arestului preventiv etc.”

13. Revocarea arestării preventive

Din numărul total de arestări preventive dispuse, doar un număr nesemnificativ au fost revocate. Motivele sunt cele mai diverse: „a decăzut necesitatea menținerii sub arest; schimbarea situației; au apărut noi circumstanțe care fac inoportună arestarea preventivă; au decăzut temeiurile care au stat la baza eliberării mandatului de arest; personalitatea; are loc permanent de trai; nu se va echiva de la urmărirea penală; asigurarea comportamentului respectiv al bănuitului la înlocuirea cu o măsură preventivă mai ușoară; anterior nu este judecat; are copii minori; are loc de lucru permanent; a recunoscut vina; în legătură cu starea gravă a sănătății; aplicarea altor măsuri preventive neprivative de libertate; art. 186 CPP; încetarea urmăririi penale în baza aplicării amnistiei; mandatele de arestare au fost eliberate în lipsa persoanelor și aceste persoane nu știau despre faptul că în privința lor au fost pornite cauze penale; nu s-a confirmat bănuiala; persoana arestată avea un rol secundar de aceea arestul a fost anulat; s-a prezentat singur la urmărirea penală; contribuie la descoperirea infracțiunii; părțile s-au împăcat etc.” Analizând aceste motive rezultă în multiple cazuri că acele motive care au stat la baza revocării arestării preventive de fapt erau valide și în momentul înaintării demersului privind arestarea preventivă și emiterii încheierii de arestare.

14. Prelungirea arestului preventiv

Raion/sector	În total autorizate arestări preventive	Număr de cazuri de prelungire a arestării preventive			% cazuri de prelungire a arestării preventive		
		3 luni	inclusiv în privința minorilor	6 luni	3 luni	inclusiv în privința minorilor	6 luni
Rîșcani	38	16	0	1	42,1	0	2,6
Bălți	289	113	11	1	39,1	3,8	0,3
Ungheni	97	5	2	0	5,2	2,1	0,0
Centru	170	57	0	0	33,5	0,0	0,0
Buiucani	129	8	0	3	6,2	0,0	2,3
Fălești	47	0	0	0	0,0	0,0	0,0
Dubăsari	29	7	0	2	24,1	0,0	6,9
Căușeni	122	3	0	1	2,5	0,0	0,8
Sîngerei	91	16	0	0	17,6	0,0	0,0
Briceni	78	30	0	0	38,5	0,0	0,0
Edineț	72	16	1	0	22,2	1,4	0,0
Cimișlia	19	2	0	0	10,5	0,0	0,0
Anenii Noi	92	46	46	5	50,0	50,0	5,4
Soroca	101	2	0	0	2,0	0,0	0,0
Comrat	192	95	0	6	49,5	0,0	3,1
Hâncești	43	20	1	1	46,5	2,3	2,3
Nisporeni	18	0	0	0	0,0	0,0	0,0
Rîșcani Chis	433	210	0	0	48,5	0,0	0,0
Cahul	252	190	6	3	75,4	2,4	1,2
Călărași	89	4	1	1	4,5	1,1	1,1
Botanica	357	142	5	0	39,8	1,4	0,0
Dondușeni	20	5	0	2	25,0	0,0	10,0
Basarabeasca	73	22	0	0	30,1	0,0	0,0
Vulcănești	34	8	1	0	23,5	2,9	0,0

Șoldănești	194	3	0	0	1,5	0,0	0,0
Ciocana	51	0	0	0	0,0	0,0	0,0
Telenești	43	28	2	0	65,1	4,7	0,0
Cantemir	43	1	0	2	2,3	0,0	4,7
Drochia	73	12	0	0	16,4	0,0	0,0
Ocnița	128	12	1	0	9,4	0,8	0,0
Orhei	15	6	0	0	40,0	0,0	0,0
Leova	92	18	2	6	19,6	2,2	6,5
Strășeni	53	28	5	0	52,8	9,4	0,0
Ștefan Vodă	98	98	12	0	100,0	12,2	0,0
Ialoveni	42	2	0	1	4,8	0,0	2,4
Glodeni	61	4	0	4	6,6	0,0	6,6
Rezina	70	22	1	0	31,4	1,4	0,0

Numărul de cazuri de prelungire a arestării preventive este suficient de mare. Astfel, ponderea prelungirii până la trei luni a arestării preventive constituie (în raport cu numărul total de arestări preventive): Ialoveni (100 %); Cahul (75,4%); Cantemir (65,1%); Ștefan Vodă (52,8%); Anenii Noi (50%). Dintre aceste prelungiri erau în privința minorilor: Ialoveni (12,2%); Ștefan Vodă (9,4%); Cantemir (4,7%). Există unele cazuri de prelungire a arestării preventive și până la 6 luni.

Motivul de prelungire a mandatului de arest preventiv sunt cele mai diverse: „se caracterizează negativ; personalitatea învinuitului; prezintă pericol pentru societate; prelungeste să fie periculos; are antecedente penale; a comis infracțiuni grave; complexitatea cauzei cercetate și gravitatea infracțiunii cercetate; poate să se eschiveze de la urmărirea penală; învinuitul, bănuitul nu sunt indentificați; domiciliul permanent peste hotarele RM; existența temeiurilor rezonabile de a presupune că învinuitul ar putea să se ascundă; eschivarea de la răspunderea penală; în scopul asigurării executării sentinței; poate să comită și alte infracțiuni; se mai bănuiește de comiterea altor infracțiuni; pentru a nu săvârși alte fapte; săvârșirea infracțiunii în termenul de probă; există riscul presiunii față de partea vătămată; poate să încurce la stabilirea adevărului; pentru a nu împiedica mersul normal la urmărirea penală; în baza CPP; conform art. 175-176, 52, 185-186, 308 CPP; s-au păstrat temeiurile arestului; nu au decăzut temeiurile arestului; temeiuri suficiente de prelungire a arestării preventive; păstrarea temeiurilor aplicării arestului preventiv cu invocarea în unele cazuri a temeiurilor noi; efectuarea expertizei judiciare, psihiatrice; necesitatea expertizării psihiatrice în staționar; este necesar de efectuat o serie de acțiuni de urmărire penală; nefinisarea expertizelor numite; necesitatea audierii unor martori care nu locuiesc în RM; volum mare de lucru; ancheta nu este finisată; urmărirea penală nu a fost finisată în termenul arestării preventive etc.”

15. Opinia judecătorilor referitor la temeinicia motivelor invocate în demersurile de prelungire a termenului de arest

În opinia respondentului, în ce măsură motivele invocate în demersurile de prelungire a termenului de arest au fost întemeiate?

	Nr.	Procent din totalul judec. Cuprinse în studiu (41)
pe deplin	32	78%
parțial	20	48,8%
neîntemeiat	8	19,5%

Din opiniile expuse de către judecătorii de instrucție există anumite cazuri în care oportunitatea arestării preventive nu a fost confirmată prin hotărârea definitivă a instanței de judecată (persoana a fost achitată, a fost condamnat la pedeapsă neprivativă de libertate etc.).

De asemenea, a fost menționat că alte măsuri procesuale de constrângere (ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijlocului de transport; suspendarea provizorie din funcție; punerea sub sechestru a bunurilor pentru repararea prejudiciului, pentru garantarea executării pedepsei amenzii) sunt aplicate foarte rar.

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI:

În urma cercetării efectuate în baza datelor colectate din instanțele judecătorești a raioanelor și sectoarelor respective, există anumite temeuri de a deduce următoarele concluzii:

1. Demersurile cu privire la solicitarea aplicării măsurii arestării preventive în privința persoanei bănuite de săvârșirea infracțiunii trebuie să fie înaintate judecătorilor de instrucție numai de către procurori, în conformitate cu noua redacție al art. 307 CPP.
2. Legislația procesual-penală care reglementează procedura de solicitare și alegere în privința bănuțiilor sau învinuiților a măsurii sub formă de arestare preventivă se aplică neuniform pe teritoriul Republicii Moldova.
3. Ponderea numărului de cazuri de aplicare a arestării preventive în raport cu numărul de demersuri de solicitare a acestei măsuri preventive excepționale este mare în toate sectoarele și raioanele supuse cercetării, media fiind de 79,5% (media pe republică este de 79,1%).
4. În majoritatea cazurilor, temeuriile invocate în demersurile organului de urmărire penală cu privire la solicitarea arestării preventive nu sunt concrete, nu sunt susținute cu argumente obiective și incontestabile precum sunt indicate în practica judiciară a CEDO, argumente care ar demonstra necesitatea și oportunitatea aplicării în privința persoanei a măsurii preventive respective.
5. La aplicarea arestării preventive în privința persoanelor de sex feminin și a persoanelor care pentru prima dată sunt atrase la răspundere penală, nu are nici o relevanță specificul unităților administrativ-teritoriale (urban sau rural) în care sunt amplasate organele de urmărire penală și judecătorii de instrucție. Însă în privința persoanelor minore și cu antecedente penale, arestarea preventivă este mai frecvent solicitată și aplicată în localitățile rurale.
6. S-a demonstrat că în activitatea lor, judecătorii de instrucție s-au folosit de dreptul lor de a refuza întemeiat și motivat satisfacerea demersurilor organelor de urmărire penală cu privire la alegerea arestării preventive, cu aplicarea altor măsuri preventive neprivative de libertate, stabilind o practică judiciară pozitivă și prielnică asigurării respectării legalității, drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei.
7. În procesul examinării demersurilor cu privire la solicitarea arestării preventive, judecătorilor de instrucție le-au revenit rolul principal la depistarea lacunelor și încălcărilor comise de organele de urmărire penală și procurori la etapa de pregătire a materialelor respective, fapt care a generat respingerea solicitărilor respective.
8. Rezultatele cercetării au confirmat că partea apărării a depus un număr redus de recursuri împotriva încheierilor judecătorilor de instrucție privind autorizarea arestării preventive. Totodată s-a relevat că apărătorii au reacționat mai frecvent la mandatele de arest, decât procurorii la încheierile judecătorilor de instrucție de respingere a demersurilor cu privire la solicitarea arestării preventive.
9. Din numărul total de demersuri de aplicare a arestării preventive, un număr redus sunt respinse de judecătorii de instrucție, cu aplicarea sau fără aplicarea altei măsuri preventive (spre deosebire de numărul celor admise).
10. Procurorii au depus un număr redus de recursuri asupra încheierilor judecătorilor de instrucție cu privire la aplicarea măsurilor preventive neprivative de libertate. Totodată, numărul recursurilor admise de instanțele ierarhic superioare, cu aplicarea arestării preventive, este neînsemnat.
11. Analiza datelor statistice confirmă faptul, că în practica organelor de urmărire penală și a judecătorilor de instrucție, se utilizează prevederile instituției de revocare și încetare de drept a arestării preventive.
12. Numărul de cazuri de prelungire a arestării preventive este suficient de mare, astfel ponderea prelungirii până la 3 luni, în raport cu numărul total de arestări este de 30,5 %.
13. Prin prisma datelor colectate și analizate conchidem că instituției judecătorului de instrucție îi revine rolul de bază în calitatea sa de instrument juridic efectiv pentru garantarea asigurării respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei la aplicarea măsurii preventive sub formă de arestare.